הַגְדָה שֶׁל פֶּסַח

The Passover Haggadah With English Translation

Published by JBI International 110 East 30th Street New York, NY 10016 212-889-2525 800-433-1531 www.jbilibrary.org

Made possible by the generous support of The S & R Kleiman Family

5777 – ז"ז

JBI: Established in 1931 as
The Jewish Braille Institute of America

בְּדִיקַת חָמֵץ

On the night preceding Pesah, before searching for hametz:

בָרוּך אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינו מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִּדְשְׁנוּ בְּמִצְוֹתְיוּ, וְצִוָּנוּ עַל בָּעוּר חָמֵץ.

Following the search, we declare:

בָּל חֲמִירָא וַחֲמִיעָה דְּאִכָּא בִרְשׁוּתִי דְּלָא חֲמִתֵּה וּדְלָּא בִעַרְתֵּה וּדְלָא יְדַעְנָא לֵה לִבְּמֵל וְלֶהֶנִי הֶפְּמֵר כְּעַפְּרָא דְאַרְעָא.

בִעוּר חָמֵץ

After burning the hametz on the morning of Erev Pesah:
כָּל חֲמִירָא וַחֲמִיעָה דְּאִבָּא בִרְשׁוּתִי דַּחֲוֹתֵה וּדְלָא חֲוֹתֵה, לְבָּמֵל וְלֶהֶנִי
דַּחֲמִתֵּה ּוּדְלָא חֲמִתֵּה, דְּבִעַרְתֵּה וּדְלָא בִעַרְתֵּה, לִבְּמֵל וְלֶהֶנִי
הַפְּקֵר בְּעַבְּרָא דְאַרְעָא.

ערוב תַבְשִׁילִין

Recited over food on the eve of a Festival that is followed by a Sabbath:

בָּרוּך אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִּדְשְׁנוּ בְּמִצְוֹתְיוּ, וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵרוּב.

בַּהְבִין עֵרוּבָא יְהֵא שָׁרֵא לָנָא לַאֲפוּנֵי וּלְבַשׁוּלֵי וּלְאַמְּמוּנֵי וּלְאַדְלוּלֵי שְׁרָנָא וּלְתַקְּנָא וּלְמֶעְבַּר כָּל צָרְכָנָא, מִיוֹמָא טְבָא לְשֵׁבַּתָא [לָנוּ וּלְכָל יִשְּׂרָאֵל הַדְּרִים בְּעִיר הַוֹּאת].

SEARCHING FOR HAMETZ

On the night preceding Pesah, before searching for hametz:

Blessed are you, Lord our God, King of the universe, who has sanctified us with His commandments and commanded us to remove the leaven.

Following the search, we declare:

Any and all leaven in my possession which I did not see and which I did not remove shall be regarded as non-existent and as dust of the earth.

After burning the hametz on the morning of Erev Pesah:

Any and all leaven in my possession which I did not see shall be considered as non-existent and as dust of the earth.

ERUV TAVSHILIN

When a festival is followed by a Sabbath: Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who has sanctified us with His commandments and commanded us concerning the *eruv*.

In accordance with this eruv, may we be permitted to bake, cook, keep dishes warm, kindle Sabbath lights, and prepare on the festival whatever we need for the Sabbath, we and all who reside in this city.

הַדְלָקת גַרוֹת יוֹם טוֹב

After lighting the candles on the eve of the festival (words in parentheses are added when it is also Sabbath eve)

בָרוּך אַתָּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִּדְּשְׁנוּ בִּמִצְוֹתִיו, וְצִנְנוּ לֹהַדְלִיק נֵר שֶׁל (שַׁבָּת וְשֶׁל) יוֹם טוֹב.

> בָרוּד אַתָּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶדְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֶיְנוּ וְקִיְמָנוּ וְהִגִּיעְנוּ לַוְמֵן הַזֶּה.

בִּרְכַּת הַבְּנִים

(Recited only on the Sabbath)

For sons:

יִשִּׁמְדְ אֱלֹהִים כְּאֶפְרֵיִם וּכִמְנַשֶּׁה.

For daughters:

יִשָּׂמֵך אֱלֹהִים כְּשָּׂרָה, רַבְּקָה, רָחֵל וְלֵאָה.

Ending for both:

יְבָרֶרְךְ יהוה וְיִשְּׁמְרֶךְ. יָאֵר יהוה פָּנִיו אֵלֶיךּ וִיחֻנֶּדְ. יִשָּׂא יהוה פָּנִיו אֵלֶידְ וְיִשֵּׁם לְדְ שָׁלוֹם.

LIGHTING THE FESTIVAL LIGHTS

After lighting the candles on the eve of the festival (words in parentheses are added when it is also Sabbath eve)

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who has sanctified us with His commandments, and commanded us to light (the Sabbath and) the festival lights.

Blessed are You, Lord our God, King of the Universe who has granted us life, sustained us, and brought us to this season.

PARENTAL BLESSING

(Recited only on the Sabbath)

For sons:

May God make you like Ephraim and like Manasseh.

For daughters:

May God make you like Sarah and Rebekah, Rachel and Leah.

Ending for both:

May the Lord bless you and protect you; may the Lord shine His light upon you and be gracious to you; may the Lord look with favor upon you and grant you peace.

הַקְעָרָה

- 1. שְׁלשֶׁת הַמַצוֹת סִימָנִים לְבֹהֵן, לְלֵוִי, וּלְישְׂרָאֵל.
 - 2. הַוְרוֹעַ מַוְבִּיר אֶת קְרְבָּן פֶּסַח.
 - 3. הַבֵּיצָה מַוִבּיר אֶת קַרְבָּן הַחַג.
 - 4. הַבֶּרוֹר בַּוְבִּיר אֶת הַצְעָר בְּבִּץְרִים.
 - 5. הַחַרֹפֶת מַזְבִירָה אֶת הַחוֹמֶר לַלְבֵנִים.
- 6. הַבַּרְפַּם בְּמֵי מֶלַח מַזְבִּיר אֶת הַדְמַעוֹת שֶׁל אָבוֹתֵינוּ בְּעַבְדוּת.

Place a cup of wine before each person at the table. Everyone is commanded to drink four cups of wine during the course of the Seder.

מַדֶר לֵיל פֶּסָח

קַדִּשׁ – אוֹמְיִים קדּוּשׁ וּרְחַץ – רוֹחַצִּים אֶת הַיָּדָיִם וְלֹא אוֹמְיִים בְּרָכָה בּּרְפֵּם – אוֹכְלִים בַּרְפַּם (יֶרֶק) בְּמֵי מֶלַח מַנִּיד – מְשְׁבִּיִים אֶת הַמַצָּה הַאֶּמְצָעִית, וּמַסְתִּיִּים חֵצִּי לַאַפִּיקוֹמְן מַנִּיד – מְסָפְּרִים אֶת הַמַצָּה הַאַמְיִים בְּרָכָה מוֹצִיא –מֵצָה – מְבָרְכִים הַמוֹצִיא וְעַל אַכִּילְת מַצְּה וְאוֹכְלִים מְרוֹר – אוֹכְלִים מֶרוֹר בִּין הַמַצוֹת בְּרֵךְ – אוֹכְלִים אֶת הַאַפִּיקוֹמֶן בְּרֵךְ – בִּרְכַּת הַמָוֹוֹן הַלֵּל – שָׁרִים אֶת הַמָּלֵל הַלֵּל – שָׁרִים אֶת הַמָּלֵל

THE SEDER PLATE

- 1. The three matzot represent Cohen, Levi, and Israel;
- 2. The roasted bone commemorates the Passover offering;
- 3. The roasted egg commemorates the festival offering;
- 4. The bitter herb recalls the suffering in Egypt;
- 5. The haroset symbolizes the mortar used for bricks.
- 6. The karpas, the vegetable, dipped in salt water commemorates the tears of our ancestors in slavery.

Place a cup of wine before each person at the table. Everyone is commanded to drink four cups of wine during the course of the Seder.

THE PASSOVER SEDER

KADESH: Reciting the Kiddush URHATZ: Washing of the hands

KARPAS: Eating greens dipped in salt water.

YAHATZ: Breaking the middle matzah and keeping half for the afikoman.

MAGGID: Reciting the Haggadah.

RAHTZAH: Washing hands for the meal

MOTZI-MATZAH: Blessing and eating matzah.

MAROR: Eating the bitter herb dipped in haroset.

KOREKH: Eating the maror and matzah sandwich.

SHULHAN OREKH: Serving the festival meal.

TZAFUN: Distributing pieces of the afikoman to all.

BAREKH: Reciting grace after the meal

HALLEL: Singing the Hallel

NIRTZAH: Reciting the concluding prayer

קדש

On Friday night, begin here:

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר

יוֹם הַשָּׁשִּׁי, וַיְּכָלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צְּבָאָם: וַיְבַל אֶלְהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָּׁה, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, מִכָּל-מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עְשָׁה: וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְלַהִישׁ אֹתוֹ, כִּי בוֹ שְׁבַת מִבֶּל-מְלַאכְתוֹ, אֲשֶׁר-בָּרָא אֱלֹהִים לַעְשׁוֹת.

On weeknights, begin here:

םַבְּרִי מָרָנָן וְרַבּּנְן וְרַבּוֹתֵי: בְּרוּךְ אַתָּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלֶם, בּוֹרֵא פְּרִי הַנְּפָּן: בְּרוּךְ אַתָּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלֶם, אֲשֶׁר בְּחַר בְּנוּ מִבְּלּ–עָם, וְרוֹמְמָנוּ מִבְּלֹ–לְשׁוֹן, וְקִדְּשְׁנוּ בְּמִצְוֹתִיוּ, וֹמִלְצְדִים לְשִׁמְחָה, חַנִּים וּוְמֵנִים לְשְׁשׁוֹן אֶת–יוֹם (בְּאַהֲבָה,) מִקְרָא לֹדֶשׁ, זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרִים. כִּי בְנוּ (בְּאַהֲבָה,) מִקְרָא לֹדֶשׁ, זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְּרִים. כִּי בְנוּ בְּחַלְתְ וְאוֹתְנוּ לִדְשְׁהָוֹן) בְּשִׁמְחָה וּבְשְׁשׁוֹן הִנְחַלְתְנוּ בְּרוּךְ אַתָּה יהוה, מֲלַהִשׁ (הַשַּבְת וְ)ִישְׂרָאֵל וְהַוְּמַנִּים: בְּרוּךְ אַתָּה יהוה, מְלַהֵּשׁ (הַשַּבְת וְ)יִשְׂרָאֵל וְהַוְּמַנִּים:

KIDDUSH

On Friday night begin here:

(And it was evening and it was morning—
The sixth day. And the heavens and the earth and all their hosts were completed. And on the seventh day
God ended the work which He had been doing. And He rested on the seventh day from all the work that He had done. And God blessed the seventh day and sanctified it, because on it He rested from all His work that He had created.)

On weeknights, begin here:

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the vine.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who has chosen and exalted us above all peoples and who has sanctified us by His commandments. You, Lord our God, have graciously given us (Sabbaths for) rest days for gladness and festivals and seasons for joy (this Sabbath day and), this Feast of Unleavened Bread, season of Freedom, a holy convocation in remembrance of the departure from Egypt. For You have chosen and sanctified us above all peoples and in your gracious love, You have granted us Your holy (Sabbath and) festivals for gladness and joy. Blessed are You, O Lord, who sanctifies (the Sabbath,) Israel and the festivals.

On Saturday night add:

בְּרוּךְ אַתְּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלְם, בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בְּרוּךְ אַתָּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלֶם, הַפַּבְּדִיל בֵּין לֹּדֶשׁ לְחֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ, בֵּין יִשְּׂרָאֵל לְעַמִים, בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְבֵי הַפַּעֲשֶׂה. בֵין קְדָשְׁת שַׁבְּת לִקְדָשַׁת יוֹם מוֹב הִבְּדַלְתָ, וְאֶת–יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְבִי הַפַּעְשֶׂה קַדִּשְׁתָ, הִבְּדַלְתָ וְקְדַשְׁתָ אֶת–עַבְּּךְ יִשְׂרָאֵל בִּקְדָשְׁתֶךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יהוה, הַפַּבְּדִיל בֵּין לֹדֶשׁ לְלֹדֶשׁ.

On the first night of Passover, add:

בָרוּך אַתְּה יהוה, אֱלֹהִינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלֶם, שֶׁהֶחֲיִנוּ וְקוּיְמְנוּ וְהִנִּיעָנוּ לַזְּמֵן הַזֶּה:

וּרָתַץ

WASHING THE HANDS

בַרפַס

EATING THE GREENS DIPPED IN SALT WATER Blessing to recite over the greens:

בָּרוּך אַתָּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הָאַדְכְּה:

יחץ

Break the middle matzah and keep half for the Afikoman

On Saturday night add:

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the light of the fire.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who has distinguished between holy and not holy, between light and darkness, between Israel and the nations, between the seventh day and the six days of work. You have distinguished between the holiness of the Sabbath and the holiness of the festival, and have sanctified the seventh day above the six days of work; you have distinguished and sanctified your people Israel with your holiness. Blessed are You, O Lord, who has distinguished between holy and not holy.

On the first night of Passover, add:

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who has granted us life, sustained us, and brought us to this season.

WASHING THE HANDS

FATING THE GREENS DIPPED IN SALT WATER

Blessing to recite over the greens:

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the earth.

BREAKING THE MIDDLE MATZAH AND RESERVING HALF FOR THE AFIKOMAN

RECITING THE HAGGADAH

The leader raises the matzot and says:

הָא לַחְמָא עַנְיָא הִי אֲכֶלוּ אַבְהָתְנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם. כָּל הַכְּפִין יֵיתֵי וְיֵכוּל, כָּל הִצְּרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְּסֵח. הָשַּׁתָּא הָכָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. הָשַׁתָּא עַבְּדֵי, לְשָׁנָה הַבְּאָה בְּנֵי חוֹרִין:

Pour the second cup of wine.
The youngest present asks the Four Questions:

מַה נִּשְׁתַנָּה הַלֵּיְלָה הַזֶּה מִבָּל הַלֵּילוֹת? שֶּבְּכְל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצְּה. הַלַּיְלָה הַזֶּה כָּלוֹ מַצְּה: שֶּבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יְרָקוֹת הַלַּיְלָה הַזֶּה מָרוֹר: שֶּבְּכָל הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מַמְבִּילִין אֲפִילוּ פַּעַם אֶחָת. הַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְּעָמִים:

שֶּׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבִין וּבֵין מְסָבִּין. הַלַּיְלָה הַזֶּה בָּלְנוּ מְסָבִּין:

The following reply is recited:

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַּרְעֹה בְּמִצְּרָיִם. וַיּוֹצִיאֵנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ מִשְּׁם,
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְמוּיָה, וְאִלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת־אֲבוֹתִינוּ מִמִּצְרִים, הֲהֵי אֲנוּ וּבְנִינוּ וּבְנִינוּ, מְשִּׁעְבְּדִים
הָיִינוּ לְפַּרְעֹה בְּמִצְּרִים. וַאֲפִּילוּ בָּלְנוּ חֲכָמִים, בְּלְנוּ נְבוֹנִים,
בְּלְנוּ זְקֵנִים, בְּלְנוּ יוֹדְעִים אֶת־הַתּוֹרָה, מִצְוָה עְלֵינוּ לְסַפֵּר
בִּיצִיאַת מִצְרִים, וְכָל הַמַּרְבֶּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרִים, הְבֵר זָה מְשָׁבְּח:

RECITING THE HAGGADAH

The leader raises the matzot and says:

This is the bread of our affliction which our fathers ate in the Land of Egypt. Let all who are hungry enter and eat, let all who are needy enter and observe Passover. This year here, next year in the Land of Israel; this year we are servants; next year, may we be free.

Pour the second cup of wine. The youngest present asks the Four Questions:

Why is this night different from all other nights?

- 1. On all other nights we eat hametz and matzah; on this night, only matzah.
- 2. On all other nights we eat all kinds of greens; on this night, bitter herbs.
- 3. On all other nights we do not dip even once; on this night, twice.
- 4. On all other nights we eat sitting or reclining; on this night we all recline.

The following reply is recited:

We were enslaved by Pharaoh in Egypt, and the Lord our God brought us out from there "with a mighty hand and an outstretched arm." If God had not brought us out of Egypt, our children and our children's children would still be enslaved by Pharaoh in Egypt. Even if we were all wise and knowledgeable, learned and well- versed in the Torah, it would still be incumbent upon us to relate the exodus from Egypt. The more one discusses the exodus from Egypt, the more praise one merits.

מַעֲשֶּׁה בְּרַבִּי אֶלִיעֶזֶר, וְרַבִּי יְהוֹשֶׁעַ, וְרַבִּי אֶלְעָזֶר בֶּן־עֲזַרְיָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא, וְרַבִּי מֵרְפּוֹן, שֶׁהִיוּ מְסָבִּין בִּבְנִי־בְּרַק, וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, כְּל־אוֹתוֹ הַלַּיְלָה, עַד שֶּׁבָּאוּ תַלְמִידִיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם: רַבּוֹתֵינוּ, הִנִּיעַ זְמֵן קְרִיאַת שְּמֵע, שֶׁל שֵׁחֲרִית:

אָמֵר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עְזַרְיָה. הָהֵרי אֲנִי כְּבָן שִׁבְּעִים שְׁנָה,
וְלֹא זְכִיתִי, שֶׁתֵּאָמֵר יְצִיאַת מִצְּרִים בַּלֵּילוֹת. עַד שֶּׁדְּרָשְׁה
בֶּן זוֹמָא. שֶׁנָּאָמֵר: לְמַעַן תִּזְכֹּר, אֶת יוֹם צֵאתְךְ מֵאֶרֶץ
מִצְּרְיִם, כֹּל יְמֵי חַיֶּיךְ. יְמֵי חַיֶּיךְ הַיְּמִים. כֹּל יְמֵי חַיֶּיךְ
הַלֵּילוֹת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יְמֵי חַיֶּיךְ הָעוֹלָם הַזֶּה. כֹּל יְמֵי חַיֶּיךְ לְהָבִיא לִימוֹת הַמְּשִׁיחַ:
הַיֵּיךְ לְהָבִיא לִימוֹת הַמְּשִׁיחַ:

בָרוּך הַמָּקוֹם. בָּרוּך הוא. בָּרוּך שֶׁנְּתֵן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשִּׂרָאֵל. בָּרוּך הוא.

בְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָנִים דִּבְּרָה תוֹרָה. אֶחָד חָכָם, וְאֶחָד רַשְׁע, וְאֶחָד תַּם, וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל:

חָכָם מַה הוּא אוֹמֵר? מָה הָעֵדֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפְּטִים, אֲשֶׁר צִּוָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם? וְאַף אַתָּה אֱמָר־לוֹ כְּהִלְּכוֹת הַפֶּּסַח: אֵין מַפְּטִירִין אַחַר הַפָּּסַח אֲפִיקוֹמֶן: It is told of Rabbi Eliezer, Rabbi Joshua, Rabbi Elazar ben Azaryah, Rabbi Akiba and Rabbi Tarfon that they were celebrating the Seder together in Bnei Brak. They spent the entire night discussing the exodus from Egypt until finally their students came and said to them: "Rabbis, it is now time to recite the morning Shema."

Rabbi Elazar ben Azaryah said: I am like one of seventy years and I was never able to prove why the exodus from Egypt should also be mentioned in the evening service, until Ben Zoma explained it at last by quoting: "So that you may remember the day you left the land of Egypt *all* the days of your life." "The days of your life" refers to the days. "All the days of your life" refers also to the nights. The sages declare that "all the days of your life" encompasses both today's world and messianic times.

Blessed is God, blessed be He. Blessed be the One who gave the Torah to His people Israel. Blessed be He.

The Torah speaks about four sons: a wise one, a wicked one, a simple one, and one who cannot even ask a question.

The wise son, what does he say? "What is the meaning of all the testimonies, statutes and judgments that the Lord our God has commanded you?" In response, teach him all the laws concerning Passover, to the very last detail that "no afikoman may be had after the Passover feast."

רְשָׁע מַה הוּא אוֹמֵר? מָה הָעֲבֹדָה הַוֹּאת לְכֶּם? לְכֶּם ולא לוֹ. וּלְפִּי שֶׁהוֹצִיא אֶת־עַצְמוֹ מִן הַכְּלְל, כְּפַּר בְּעִקְר. וְאַף אַתָּה הַקְהֵה אֶת־שִׁנִיו, וָאָמְר־לוֹ: בַּעְבוּר זֶה, עְשָׂה יהוה לִי, בְּצֵאתִי מִמִּצְרֵיִם, לִי וְלֹא־לוֹ. אָלוּ הָיָה שָׁם, לֹא הָיָה נִנְאָל:

תָם מַה הוּא אוֹמֵר? מַה זֹאת? וְאָמַרְתָּ אֵלְיוּ: בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יהוה מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:

וְשֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְּׁאוֹל, אַהְ פְּתַח לוֹ. שֶׁנָּאֲמַר: וְהִנַּדְהָּ לְבִנְךָ, בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בַּעֲבוּר זֶה עֲשָׂה יהוה לִי, בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם:

יָבוֹל מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ, תַּלְמוּד לוֹמֵר בַּיּוֹם הַהוּא. אִי בַּיּוֹם הַהוּא. יָבוֹל מִבְּעוֹד יוֹם. תַּלְמוּד לוֹמֵר. בַּעֲבוּר זֶה. בַּעֲבוּר זֶה לֹא אָמַרְתִּי, אֶלְּא בְּשָׁעָה שָׁיֵשׁ מַצְּה וּמְרוֹר מָנָחִים לְפָנֶיך: The wicked son, what does he say? "What does this service mean to you?" The expression "to you" implies that this service means nothing to him. Because he excludes himself from the community and denies God, "set his teeth on edge," saying "This is on account of what God did for me when I came out of Egypt." "For me," not for him; had he been there he would not have been redeemed.

The simple son, what does he say? "What does this mean?" Answer him: "With a mighty hand the Lord brought us out of Egypt, from the house of bondage."

But for the son who cannot even ask a question, you must take the initiative, as it is written: "And you shall tell your son on that day: This is on account of what God did for me when I came out of Egypt."

One might think that the Haggadah could be recited from the first day of the month of Nisan, but the Torah clearly says "You shall tell your son on that day" (that is, the first day of Passover). Again, one might suppose that the phrase on that day means that the exodus story should be recited in the daytime, but the Torah says: "This is on account of what the Lord did for me," designating the time when matzah and maror are set before you, that is, on Passover night.

מִתְּחִלָּה עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זֶרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ. וְעַבְשָׁוֹ קַרְבָנוּ הַפְּקוֹם לַעֲבוֹדְתוּ. שֶׁנָּאֲמַר: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֶׁעַ אֶלְ־בָּלֹ־הָעָם. כֹּה אָמַר יהוֹה צֵּלְהֵי יִשְּׂרָאֵל, בְּעֵבֶר הַנְּהָר יִשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלְם, תֶּרַח אֲבִי אֵלְהִים וְאֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלְם, תֶּרַח אֲבִי אֵבְרָהָם וַאֲבִי נְחוֹר. וַיַּעַבְרוּ אֱלְהִים אֲחֵרִים: וְאֶקַח אֶת־אֲבִיכֶם אֶת־אַבְירָהם מֵעבֶר הַנְּהָר, וְאוֹלֵךְ אוֹתוֹ בְּכָל־אֶרֶץ בְּנְעַן. וְאֵתְּרָבָּה אֶת־זַרְעוֹ, וְאֶתֵּן לוֹ אֶת־הַר שֵּׁעִיר, לְרָשֶׁת אוֹתוֹ. וְיַעֲלְב וְאָתִן לְעַשִּׁוֹ אֶת־הַר שֵּׁעִיר, לְרָשֶׁת אוֹתוֹ. וְיַעֲלְב וּבְּנְיוֹ יִרְדוּ מִאְרָיִם:

בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָּחָתוֹ לְיִשְּׂרָאֵל. בְּרוּךְ הוּא. שֶּׁהַפְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חִשֵּׁב אֶת־הַמֵּץ, לַעֲשׁוֹת בְּמָה שֶׁאָמֵר לְאַבְרָהְם אָבִינוּ בִּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים, שֶׁנָּאָמֵר: וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יִדֹעַ תִדַע, כִּי־גִּר יִהְיֶה וַרְעַךְ, בְּאָרֶץ לֹא לְהֶם, וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁנָה: וְגַם אֶת־הַגּוֹי וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁנָה: וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דְּן אָנֹבִי. וְאַחֲרִי בֹן יִצְאוּ, בִּרְכָשׁ נְּדוֹל:

Raise the cup of wine.

וְהִיא שֶׁעְמֶדְה לַאֲבוֹתִינוּ וְלְנוּ. שֶׁלֹא שֶׁחְד בִּלְבָד, עְמֵד עְלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. שֶׁלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וְדוֹר, עוֹמְדִים עְלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. וְהַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיְּדְם:

Put down the cup of wine.

In former days, our ancestors worshipped idols, but now God has brought us to His service, as it is written: "And Joshua said to all the people: thus spoke the Lord God of Israel, 'in ages past, your fathers lived on the other side of the river; Terah, the father of Abraham and Nahor, and they worshipped other gods. And then I took your father Abraham from the other side of the river and led him through all the land of Canaan, and multiplied his family and gave him Isaac. To Isaac I gave Jacob and Esau; to Esau I gave Mount Seir as his inheritance, but Jacob and his children went down to Egypt."

Blessed be God who keeps His promise to Israel, blessed be He. The Holy One, blessed be He, determined the time for our deliverance in order to do what He had pledged to our father Abraham in the "Covenant between the Portions" as it is written: "He said to Abram, know for certain that your descendants will be strangers in a land not their own, where they will be oppressed and afflicted for four hundred years; and also the people whom they shall serve I will judge. Thereafter they shall come out with great wealth."

Raise the cup of wine

And this same promise has sustained our fathers and us. For not just a single enemy has risen against us; in every generation people oppose us to destroy us, but the Holy One, blessed be He, saves us from their hands

Put down the cup of wine

צֵּא וּלְמַד, מַה בִּקֵשׁ לָבָן הָאֲרַפִּי לַעֲשׁוֹת לְיַעֲלְב אָבְינוּ. שֶׁפַּרְעֹה לֹא נְזַר אֶלָּא עַל הַזְּכְרִים, וְלָבָן בִּקִשׁ לַעֲלְר אֶת־הַכֹּל, שֶׁנָּאֶמַר: אֲרַפִּי אֹבֵד אָבִי, וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה, וַיִּנֶר שָׁם בִּמְתֵי מִעְטּוַיְהִי שָׁם לְנִוֹי נְּדוֹל, עָצוּם וָרָב:

וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה, אָנוּם עַל פִּי הַדְּבּוּר. וַיָּגְר שָׁם. מְלַמִּד שֶׁלֹא יָרַד יַעְלֵב אָבִינוּ לְהִשְּׁתַּלֵע בְּמִצְרִים, אֶלָּא לְגוּר שָׁם, שֶׁנָּאָמֵר: וַיֹּאמִרוּ אֶל־פַּרְעֹה, לְגוּר בְּאֲרֶץ בְּאנוּ, כִּי אֵין מִרְעָה לֵצֹאן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךְ, כִּי כְבֵּד הָרָעָב בְּאֶרֶץ בְּנֶעַן. וְעַתָּה, יִשְּׁבוּ־נָא עֲבָדֶיךְ בְּאֶרֶץ וֹּשֶׁן:

בִּמְתֵי מִעְט. בְּטָה שֶׁנֶּאֲטֵר: בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ, יָרְדוּ אֲבֹתֵיך מִצְרְיִמָה. וְעַתָּה, שְּׂמְדְ יהוה אֱלֹהֶיךְ, כְּבוֹרְבֵי הַשָּׁמֵים לָרֹב.

וַיְהִי שָׁם לְגוֹי. מְלַמֵּר שֶׁהָיוּ יִשְּׂרָאֵל מְצֶיָנִים שָׁם:

נְּדוֹל עָצוּם, כְּמָה שֶׁנָּאֲמֵר: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, פְּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ, וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ, בִּמְאֹד מְאֹד, וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם:

וָרָב. כְּמָה שֶּׁנֶּאֲמַר: רְבָבָה כְּצֶמַח הַשְּׂדֶה נְתַתִּיךְ, וַתִּרְבִּי, וַתִּגְּדְּלִי, וַתְּבֹאִי בַּעֲדִי עֲדָיִים: שְׁדֵים נְכֹנוּ, וּשְׂעָרֵך צִּמֵּחַ, וְאַתְּ עֵרֹם וְעָרְיָה: Go forth and learn what Laban the Aramean tried to do to our father Jacob. Pharaoh ordered the destruction of newborn males, but Laban wanted to root out all of Israel, as it is written: "The Aramean sought the destruction of my father, but he went down to Egypt and sojourned there with a small number and there he became a nation, great, mighty, and numerous."

He went down to Egypt, impelled by God's command.

He sojourned there implies that he did not go to settle in Egypt but only to reside there temporarily, as it is written: "They said to Pharaoh: We have come to reside in this land because there is no pasture for the flocks of your servants, for there is severe famine in the land of Canaan. Now, therefore, let your servants reside in the Land of Goshen.

With a small number, as it is said: "With seventy people your ancestors went down to Egypt. And now the Lord your God has made you numerous as the stars in the sky."

There he became a people means that they became a distinct people in Egypt.

Great, mighty, as it is said: "The Children of Israel were fruitful and multiplied greatly; they became very strong and the land filled with them."

And numerous, as it is said: "I made you flourish like a plant of the field; you grew up and became tall and beautiful; your breasts were shaped and your hair grown; but yet you were bare and naked."

וַיָּרֵעוּ אֹתְנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנְּוּנוּ. וַיִּתְנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קְשָׁה: וַיְּרֵעוּ אֹתְנוּ הַמִּצְרִים. כְּמָה שֶׁנָּאֲמַר:הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ. פֶּן־יִרְבָּה, וְהִיָה כִּי־תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה, וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל־שִּנְאֵינוּ, וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאֲרֶץ:

וַיְעַגְּוּנוּ. כְּמָה שֶּׁנָּאֲמַר: וַיְשִׁימוּ עָלְיוּ שֵָּׂרִי מִּסִּים, לְּמַעַן עַנְּתוֹ בְּסִבְּלֹתָם: וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַּרְעֹה, אֶת־פָּתֹם וְאֶת־רַעַמְּםֵם: וַיִּתְנוּ עֲלֵינוּ עֲבֹדְה קְשָׁה. כְּמָה שֶּׁנָּאֲמַר: וַיִּעְבִרוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפֶּרֶךְ:

וַנִּצְעַק אֶל־יהוה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע יהוה אֶת־קֹלֵנוּ, וַיַּרִא אֶת־עָנְיֵנוּ, וְאֶת־עֲמֶלֵנוּ, וְאֶת לַחֲצֵנוּ:

וַנִּצְעַק אֶל־יהוה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ, כְּמָה שֶׁנָּאֲמַר: וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם, וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרִים, וַיֵּאֲנְחוּ בְנִי־יִשְּׂרָאֵל מִן־הָעֲבֹדָה וַיִּיְעָקוּ. וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל־הָאֱלֹהִים מִן־הַעֲבֹדָה:

וַיִּשְּׁמֵע יהוה אֶת־קֹלֵנוּ. בְּמָה שֶׁנֶּאֲמֵר: וַיִּשְׁמֵע אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־בְּרִיתוֹ, אֶת־אַבְרָהָם, אֶת־יִצְחָק, וְאֶת יַעֲקֹב:

וַיַּרָא אֶת־עָנְיֵנוּ: זוֹ פְּרִישׁוּת דֶּרֶךְ אֶרֶץ. כְּמָה שֶׁנֶּאֲמַר: וַיַּרָא אֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיַּדַע אֱלֹהִים: "The Egyptians treated us harshly and afflicted us and they imposed hard labor upon us.

The Egyptians treated us harshly, as it is said: "Let us deal with them cleverly lest they multiply and if war were to happen, they would join with our enemies and fight against us and escape this land."

And afflicted us, as it is said: "They set over them taskmasters to oppress them with heavy labor, and they built Pithom and Raamses as treasure cities for Pharaoh."

They imposed upon us hard labor, as it is said: "They imposed backbreaking labor upon the people of Israel."

"Then we cried to the Lord, God of our fathers. The Lord heard our voice and saw our affliction, our trouble and our oppression."

Then we cried to the Lord, God of our fathers, as it is said: "In the course of time the king of Egypt died, and the Children of Israel groaned because of their labor and cried for help. The cry of their oppression reached God."

The Lord heard our voice, as it is said: "God heard their moans and God remembered His covenant with Abraham, with Isaac, and with Jacob."

And saw our affliction refers to the enforced separation of husband and wife, as it is said: "God saw the people of Israel and God knew their misery."

וְאֶת־עֲמֶלֵנוּ.אֵלוּ הַבְּנִים. בְּמָה שֶׁנָּאֲמַר: כָּל־הַבֵּן הַיִּלּוֹד הַיְאֹרָה תַּשְּׁלִיכָהוּ, וְכָל־הַבַּת הְחֵיוּוֹ:

וְאֶת לַחֲצֵנוּ. זֶה הַדְּחַק. כְּמָה שֶׁנָּאֲמַר: וְגַם־רָאִיתִי אֶת־הַלַּחַץ, אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם:

וַיּוֹצָאֵנוּ יהוה מִּמִּצְרֵים, בְּיָד חֲזָקָה, וּבִזְרֹעַ נְמוּיָה, וּבְמֹרָא גָדוֹל וּבָאתוֹת וּבְמוֹפְתִים:

וַיּוֹצִאֵנוּ יהוה מִמִּצְרֵים. לֹא עַל־יְדֵי מַלְאֶךְ, וְלֹא עַל־יְדֵי שֶּׂרְף. וְלֹא עַל־יְדֵי שָׁלִיחַ. אֶלָּא הַקְּרוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ. שֶׁנָּאָמֵר: וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרֵים בַּלִּיְלָה הַזֶּה, וְהִבֵּיתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרֵים, מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה, ובְכָל־אֶלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֲשֶׂה שְׁפָּמִים אֲנִי יהוה:

וְעָבַרְתִּי בְאֶּרֶץ־מִצְּרְיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה, אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ. וְהִבֵּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ־מִצְרְיִם. אֲנִי וְלֹא שָׁרְף. וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרְיִם אֶעֲשֶׂה שְׁפְמִים, אֲנִי וְלֹא הַשְּּלְיהַ. אֲנִי יהוה. אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר:

בְּיָד חֲזָקָה. זוֹ הַדֶּבֶר. כְּמָה שֶׁנֶּאֲמַר: הִנֵּה יַד־יהוה הוֹיָה, בְּמִקְנְךְ אֲשֶׁר בַּשָּׂדָה, בַּסוּסִים בַּחֲמֹרִים בַּנְּמַלִּים, בַּבָּקְר וֹבַצֹּאן, דֶבֶר כָּבֵד מָאֹד:

וּבִוְרֹעַ נְמַוּיָה. זוֹ הַחֶרֶב. כְּמָה שֶׁנֶּאֲמֵר: וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפְּה בְּיָדוֹ, נְמוּיָה עַל־יְרוּשֶׁלָיִם: Our trouble refers to the drowning of the male children, as it is said: "Every son that is born shall be thrown into the Nile, but every daughter shall live."

Our oppression means the affliction, as it is said: "I have seen how the Egyptians are afflicting them."

"The Lord brought us out of Egypt with a mighty hand and outstretched arm, with great awe, signs and wonders."

And the Lord brought us out of Egypt not by means of an angel, nor by a seraph, nor by a messenger, but by Himself alone, and His glory, as it is said: "And I will pass through the land of Egypt this night; I will smite all firstborn males in the land of Egypt, man and beast alike; and I will execute judgment on all the gods of Egypt; I am the Lord."

I will pass through the Land of Egypt that night, Myself and not an angel; I will smite all the firstborn in the land of Egypt, myself and not a seraph; I, Myself, and not a messenger will administer justice on all the gods of Egypt; I am the Lord, I and none else.

Strong hand refers to the pestilence upon the cattle, as it is said: "Behold, the hand of the Lord will fall with most severe pestilence upon your cattle in the field, upon the horses, donkeys, camels, herds, and flocks." Outstretched arm refers to the sword, as it is said: "The drawn sword in his hand was outstretched over Jerusalem."

וּבְמוֹרָא נְּדוֹל, זֶה נִּלּוּי שְׁבִינָה. בְּמָה שֶׁנֶּאֲמַר: אוֹ הֲנִּסְּה אֲלֹהִים, לְבוֹא לְקַחַת לוֹ גוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי, בְּמַסֹּת בְּאֹתת וּבְיִר חֲזָקְה וּבִזְרוֹעַ נְמוּיִה, וּבְיִר חֲזָקְה וּבִזְרוֹעַ נְמוּיִה, וּבְיִר חֲזָקְה וֹבִזְרוֹעַ נְמוּיִה, וּבְיִר חְזִקְה לְכֶם יהוה אֱלֹהֵיכֶם וּבְמוֹרָאִים נְּדֹלִים. כְּכֹל אֲשֶׁר־עְשָׁה לְכֶם יהוה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִינִיך:

וּבְאֹתוֹת. זֶה הַמַּטֶּה, כְּמָה שֶׁנֶּאֲמַר: וְאֶת הַמַּטֶה הַזֶּה תִּקַח בְּיָדֶךְ. אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־בּוֹ אֶת־הָאֹתֹת:

וּבְמוֹפְתִים. זֶה הַדְּם. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמֵר: וְנָתַתִּי מוֹפְתִים, בַּשָּׁמֵיִם וּבָאֲרֶץ

(Spill three drops of wine)

דָם. וָאֵשׁ. וְתִימְרוֹת עְשָׁן:

דְבָר אַחֵר. בְּיָד חֲזָקָה שְׁתֵּים. וּבְזְרֹעַ נְטוּיָה שְׁתַּים. וּבְמוֹרָא נְדוֹל שְׁתַּים. וּבְאֹתוֹת שְׁתִּים. וּבְמֹפְתִים שְׁתַיִם:אֵלּוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל־הַמִּצְרִים בְּמִצְרִים, וְאֵלוּ הֵן:

Great awe refers to divine manifestation, as it is said: "Has God ever tried to take to Himself a people from among other peoples by trials, signs, and wonders, by war and a strong hand and awesome revelations, just as you saw the Lord your God do for you in Egypt?"

Signs refers to the miracles performed with the rod of Moses, as it is said: "Take this rod in your hand that you may perform the signs with it."

Wonders refers to the plague of blood, as it is said: "I will show wonders in the heavens and on earth."

(Spill three drops of wine)
Blood, fire, and pillars of smoke.

Another explanation of the preceding verse is suggested by the rabbis. Each phrase signifies two plagues: *strong hand*, two; *outstretched arm*, two; *great awe*, two; *signs*, two; *wonders*, two.

These are the ten plagues which the Holy One, blessed be He, brought upon the Egyptians in Egypt. They are:

Spill a drop of wine at the naming of each plague.

- ו. דָם.
- .2 צפרדע.
 - 3. כנים.
 - .4 עָרוֹב.
 - .5 דֶבֶר.
 - 6. שהין.
 - .7. בַּרָד.
- 8. אַרְבֶּה.
 - 9. ۾ پال
- 10. מַכַּת בְּכוֹרוֹת:

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִבְּּוֹנִים:

Spill three drops of wine when saying:

ָדְצַ״ךְ עָרַ״שׁ בְּאַחַ״ב:

רַבִּי יוֹםֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: מִנַּיִן אַתָּה אוֹמֵר, שֶׁלְּקוּ הַמִּצְרִים בְּמִצְרִים עֶשֶׂר מַכּוֹת, וְעַל הַיָּם, לָקוּ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת? בְּמִצְרַיִם מְה הוּא אוֹמֵר: וַיֹּאמְרוּ הַחַרְטָמִּם אֶל־פַּרְעֹה, בְּמִצְרַיִם מְה הוּא אוֹמֵר? וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶצְבַּע אֱלֹהִים הוּא וְעַל הַיָּם מְה הוּא אוֹמֵר? וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶעֶר הַיִּיְר הַנְּרְלֹה, אֲשֶׁר עְשָׂה יהוה בְּמִצְרַיִם, וַיִּירְאוּ הָעְם אֶת־יהוה. וַיַּאֲמִינוּ בִּיהוה, וּבְמֹשֶׁה עַבְּדּוֹ. כַּמְּה לָקוּ אֶעֶּר מֵכּוֹת: אֱמוֹר מֵעַתָּה, בְּמִצְרַיִם לָקוּ עֶשֶׂר מֵכּוֹת: אֱמוֹר מֵעַתָּה, בְּמִצְרַיִם לָקוּ עֶשֶׂר מֵכּוֹת, וְעַלִּי הַמִּשִׁה מַכּוֹת:

Spill a drop of wine at the naming of each plague.

- 1. Blood
- 2. Frogs
- 3. Vermin
- 4. Beasts
- 5. Pestilence
- 6. Boils
- 7. Hail
- 8. Locusts
- 9. Darkness
- 10. Slaying of the Firstborn

Rabbi Judah formed a mnemonic using the first Hebrew letter of each of the plagues: (Spill three drops of wine when saying)

D'tzakh, Adash, B'ahav

Rabbi Yose of Galilee says: How can you infer that after they suffered ten plagues in Egypt, the Egyptians were smitten with fifty plagues at the Red Sea? About the plagues of Egypt the Torah says that "the magicians said to Pharaoh, this is the *finger* of God." And at the Red Sea the Torah says: "Israel saw the *powerful hand* with which the Lord acted against the Egyptians and the nation feared the Lord; and they believed in the Lord and in Moses His servant." Now, if by one finger of God the Egyptians suffered ten plagues in Egypt, then they must have suffered fifty plagues by the *hand* of God at the Red Sea.

רַבִּי מֶּלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִנַּיִן שֶּבְּלֹ־מֵבְּה וּמַבְּה, שֶׁהַבִּיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ חוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרִים, הְיִתְה שֶׁל אַרְבַּע מַכִּוֹת? שֶׁנָּאֲמֵר: יְשַׁלַח־בְּם חֲרוֹן אַפּוֹ, עֶבְרָה וְזַעַם וְצָרָה. מִשְּׁלַחַת מַלְאֲבֵי רָעִים. עֶבְרָה אַחַת. וְזַעַם שְׁתִּים. וְצָרָה שָׁלֹשׁ. מִשְּׁלַחַת מֵלְאֲבֵי רָעִים אַרְבַּע: שְׁמוֹר מֵעַתָּה, בְּמִצְרַיִם לְקוּ אַרְבָּעִים מַכּוֹת, וְעַל הַיָּם לָקוּ מָאתַיִם מַבּוֹת:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִנֵּין שֶׁבְּלֹ־מֵבְּה וּמַבְּה, שֶׁהַבִּיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרִים, הְיְתָה שֶׁל חְמֵשׁ מַבּוֹת? שֶׁנָּאֲמֵר: יְשֵׁלַח־בְּם חֲרוֹן אַפּוֹ, עֶבְרָה וְזַעֵם וְצְרָה. מִשְׁלַחַת מֵלְאֲבֵי רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ אַחַת. עֶבְרָה שְׁתִּים. וְזַעֵם שְׁלֹשׁ. וְצָרָה אַרְבַּע. מִשְׁלַחַת מֵלְאָבֵי רָעִים חָמֵשׁ: אֱמוֹר מֵעַתָּה, בְּמִצְרַיִם לָקוּ חֲמִשִׁים מַבּוֹת, וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים וּמָאתְיִם מַבּוֹת:

דינו

בַּמֶּה מַנְלוֹת טוֹבוֹת לַמְּקוֹם עְלֵינוּ! אִלּוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא עְשָׂה בְהֶם שְׁפְּטִים, דַּיֵנוּ: אִלּוּ עְשָׂה בְהֶם שְׁפָּטִים, וְלֹא עְשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם, דַּיֵנוּ: אִלּוּ עְשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם, וְלֹא הָרַג אֶת־בְּכוֹרֵיהֶם, דַּיֵנוּ: אִלּוּ הָרַג אֶת־בִּכוֹרֵיהֶם, וְלֹא נְתַן לְנוּ אֶת־מְטֹוֹנְם, דַּיֵנוּ: Rabbi Eliezer says: You can deduce that every plague God inflicted on the Egyptians in Egypt equaled four blows, as it is said: "He sent forth against them His fiery anger: wrath, fury, trouble, a band of messengers of evil." It is understood from this that since each plague was composed of wrath, fury, trouble, and a band of messengers of evil, they must have suffered forty plagues in Egypt, and two hundred at the Red Sea.

Rabbi Akiba says: You can prove that every plague that God inflicted upon the Egyptians in Egypt was equal to five blows, for it is written: "He sent forth against them His fiery anger, wrath, fury, trouble and a band of messengers of evil." Now, since each was composed of fiery anger, wrath, fury, trouble, and a band of messengers of evil, they must have suffered fifty plagues in Egypt and two hundred and fifty at the Red Sea.

DAYYENU

How many benefits God has bestowed upon us! Had He brought us out of Egypt and not executed judgments on the Egyptians, it would have been enough.

Had He executed judgments on the Egyptians and not executed judgments upon their gods, it would have been enough.

Had He executed judgments upon their gods and not slain their firstborn, it would have been enough. Had He slain their firstborn and not given us their wealth, it would have been enough.

אָלוּ נְתַן לְנוּ אֶת־מָמוֹנְם, וְלֹא קָרֵע לְנוּ אֶת־הַיָּם, הַיֵּנוּ: אָלוּ קָרֵע לְנוּ אֶת־הַיָּם, וְלֹא הָעֶבִירְנוּ בְתוֹכוֹ בֶחְרָבָה דַיֵּנוּ: אָלוּ הָעֶבִירְנוּ בְתוֹכוֹ בֶחְרָבָה, וְלֹא שִׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, דינוּ:

> אָלוּ שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, וְלֹא סִפֵּק צְּרְבֵנוּ בַּמִּדְבְּר אַרבָעִים שָׁנָה, דַּיֵּנוּ:

אָלוּ סִפֵּק צְּרְבֵנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שְּׁנָה,וְלֹא הָאֶבִילְנוּ אָת־הַפָּן, דַּיֵּנוּ:

אָלוּ הָאָבִילָנוּ אֶת־הַמֶּן, וְלֹא נְתַן לְנוּ אֶת־הַשַּׁבְּת, הַיֵּנוּ: אָלוּ נְתַן לְנוּ אֶת־הַשַּׁבְּת, וְלֹא קֵרְבְנוּ לֹפְנֵי הַר סִינֵי, הַיֵּנוּ: אָלוּ קֵרְבְנוּ לִפְנֵי הַר סִינֵי, וְלֹא נְתַן לְנוּ אֶת־הַתּוֹרָה, הַיֵּנוּ: אָלוּ נְתַן לְנוּ אֶת־הַתּוֹרָה, וְלֹא הִכְנִיסְנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הַיֵּנוּ:

אָלוּ הַכְנִיסְנוּ לְאֶרֶץ יִשְּׂרָאֵל, וְלֹא בְנָה לְנוּ אֶת־בֵּית הַבְּחִירָה, דַיֵּנוּ:

עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה מוֹבָה כְפוּלָה וּמְכָפֶּלֶת לַמְּקוֹם עָלֵינוּ:

שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרֵים, וְעְשָּׁה בָהֶם שְּׁפְּמִים, וְעְשֵּׁה בֵאלֹהֵיהֶם, וְהָרֵג אֶת־בְּכוֹרֵיהֶם, וְנְתַן לְנוּ אֶת־מָמוֹנָם, וְקַרַע לָנוּ אֶת־הַיָּם, וְהָעֲבִירָנוּ בְתוֹכוֹ בֶחָרָבָה, וְשִׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, Had He given us their wealth and not split the sea for us, it would have been enough.

Had He split the sea for us and not enabled us to pass through dry land, it would have been enough.

Had He enabled us to pass through dry land and not engulfed our tormentors in it, it would have been enough.

Had He engulfed our tormentors in it and not sustained us in the desert for forty years, it would have been enough.

Had He sustained us in the desert for forty years and not fed us the manna, it would have been enough.

Had He fed us the manna and not given us the Sabbath, it would have been enough.

Had He given us the Sabbath and not led us to Mount Sinai, it would have been enough.

Had He led us to Mount Sinai and not given us the Torah, it would have been enough.

Had He given us the Torah and not brought us into the Land of Israel, it would have been enough.

Had He brought us into the Land of Israel and not built us the Temple, it would have been enough.

How great indeed are the bounties, doubled and trebled, that God conferred upon us. He brought us out of Egypt; executed judgment on the Egyptians; executed judgment on their gods; destroyed their firstborn; gave us their property; split the Sea for us; made it possible for us to pass through the sea on dry land; engulfed our tormentors in it;

וְסִפֵּק צֶּרְבֵּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שְׁנָה, וְהָאֲכִילְנוּ אֶת־הַמַּן, וְנָתַן לְנוּ אֶת־הַשִּׁבָּת, וְנְתַן לְנוּ אֶת־הַתּוֹרָה, וְבְנָה לְנוּ אֶת־בֵּית הַבְּחִירָה, לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנִינוּ. וְבָנָה לְנוּ אֶת־בֵּית הַבְּחִירָה, לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנִינוּ.

רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁלֹא אָמֵר שְׁלֹשָה דְבָרִים אֵלִּוּ בַּפֶּּמַח, לֹא יָצָא יְדִי חוֹבָתוֹ, וְאֵלֹּוּ הֵן:

פֿסַח מַצַּּה וּמָרוֹר:

פֶּסַח שֶּׁהְיוּ אֲבוֹתִינוּ אוֹכְלִים, בִּוְמֵן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הְיָה קַיָּם, עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁפָּסַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל בְּתֵי אֲבוֹתִינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנָּאֱמַר: וַאֲמַרְתָּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לַיהוה, אֲשֶׁר פְּסַח עַל בְּתֵי בְנִי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, בְּנְנְפּוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בְּתֵינוּ הִצִּיל עַל־בָּל־עֲוֹנוֹתִינוּ. וַיִּקֹּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ.

The leader of the seder shows the matzah.

מַצָּה זוֹ שָּׁאֲנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁלֹא הִסְפִּיק בְּצֵקָם שָׁל אֲבוֹתִינוּ לְהַחֲמִיץ, עַד שֶׁנִּגְלְה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְבֵי הַמְּלְכִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּגְאָלְם, שֶׁנָּאֲמֵר: וַיֹּאפּוּ אֶת־הַבְּצֵק, אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרָים, עָנֹת מַצּוֹת, כִּי לֹא חָמֵץ: כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם, וֹלֹא יָכְלוּ לִהִתְמַהִמַהָ, וְנֵם צֵּדְה לֹא עֲשׁוּ לְהֶם. sustained us in the desert for forty years; fed us the manna; gave us the Sabbath; brought us to Mount Sinai; gave us the Torah; led us into the Land of Israel; and built the Temple for us, to atone for our sins.

Rabbi Gamliel said: Whoever does not discuss these three things on Passover has not fulfilled his duty, and they are:

Pesah, Matzah, and Maror

Why did our forefathers eat the Passover lamb at the time of the Temple? Because the Holy One blessed be He passed over the houses of our forefathers in Egypt, as it is said: "You will say that it is the Passover sacrifice to God, who passed over the houses of the children of Israel in Egypt when He struck the Egyptians and spared our houses. And the nation bowed and worshiped."

The leader of the seder shows the matzah.

For what reason do we eat this matzah? Because the supreme King of kings, the Holy One blessed be He, revealed Himself to our ancestors and liberated them even before their dough had time to rise, as it is said: "They baked cakes of dough which had not risen which they brought out of Egypt; for they were chased out of Egypt and could not tarry and they had not prepared food for their journey."

The leader of the seder indicates the maror.

מְרוֹר זֶה שֶׁאֲנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוֹם מְה? עַל שׁוֹם שֶּׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִים אֶת־חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרְיִם, שֶׁנָּאֲמֵר: וַיְמְרֵרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה כְשְׁה, בְּקֹבֶּרוֹ יִבְלְבִנִם, וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשְּׂרָה: אֵת כָּל־עֲבֹדְתִם, אֲשֶׁר עְבְרוּ בָהֶם בִּפֶּרֶך.

בְּכֶל־דּוֹר וְדּוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת־עַצְּמוֹ, כְּאִלּי הוּא יָצְא מִפִּיְצְרִים, שֶׁנֶּאֲמֵר: וְהִנְּיְהְ לְבִּנְךְ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בַּעְבוּר זֶה עָשָּׁה יהוֹה לִי, בְּצֵאתִי מִפִּצְרְיִם. לֹא אֶת־אֲבוֹתִינוּ בִּלְבָד, נְאֵל הַפְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶלָּא אַף אוֹתְנוּ נְּאַל עִפְּהָם, שֶׁנֶּאֲמֵר: וְאוֹתְנוּ הוֹצִיא מִשְׁם, לְמַעַן אוֹתְנוּ נִּאַל עִפְּהָם, שְׁנָּאֲמֵר: וְאוֹתְנוּ הוֹצִיא מִשְׁם, לְמַעַן הְבִיא אֹתְנוּ, לְתָת לְנוּ אֶת־הְצְּרֶץ אֲשֶׁר נִשְּבַע לַאֲבֹתֵינוּ.

Raise the cup of wine.

לְפִּיכְדְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבְּחַ, לְפָאֵר, לְבָרֵדְ, לְעַלֵּה וּלְקַלֵּם, לְמִי שֶׁעְשָׂה לִבְוֹת לְבָרֵדְ, לְעַלֵּה וּלְקַלֵּם, לְמִי שֶׁעְשָׂה לִאֲנוּ בְּאֲבוֹתֵינוּ וְלְנוּ אֶת־בְּל־הַנִּמִים הָאֵלוּ. הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת, מִיָּנוֹן לְשִׂמְחָה, וּמֵאֵבֶל לְיוֹם מוֹב, וּמֵאֲבֵלְה לְאוֹר נְּדוֹל, וּמִשִּׁעְבוּד לִנְאֻלָּה. וְנֹאמֵר לְפָנְיוֹ שִׁירָה חֲדָשָׁה. הַלְלוּיָה:

Put the wine cup down.

The leader of the seder indicates the maror.

For what reason do we eat this bitter herb? Because the Egyptians embittered the lives of our forefathers in Egypt, as it is said: "They made life bitter for them with harsh toil, with mortar and bricks, and with all manner of work in the fields. All labor was imposed upon them harshly.

In each and every generation it is every individual's duty to see himself as if he personally came out of Egypt, as it is said: "You shall tell your son on that day: this is in recognition of what the Lord did for *me* when I came out of Egypt." Not our forefathers alone did the Holy One blessed be He redeem from slavery. Along with them He redeemed us too, as it is said: "He brought us out from that place in order to lead us to and give us the land which He had pledged to our forefathers.

Raise the cup of wine.

Therefore let us thank, praise, laud, glorify, exalt, honor, bless, extol and adore Him who performed these miracles for our forefathers and for us, delivering us from slavery into freedom, from sorrow to joy, from grief to celebration, from darkness to great light, from bondage to redemption. Therefore let us sing a new song before Him! Halleluyah!

Put the wine cup down.

תָהָלִים קיג

הַלְּלוּיָה.הַלְלוּ עַבְּהֵי יהוה. הַלְּלוּ אֶת־שֵׁם יהוה. יְהִי שֵׁם יהוה מְבֹּרְךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּוְרֵח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ.מְהֻלָּל שֵׁם יהוה. רָם עַל־בְּל־גּוֹיִם יהוה. עַל הְבוֹאוֹ.מְהֻלָּל שֵׁם יהוה שֶּלהֵינוּ. הַמַּגְבְּיהִי לְשָׁבֶת: הַשְּׁמִיִם בְּבוֹדוֹ: מִי כִּיהוֹה אֱלהֵינוּ. הַמַּגְבְּיהִי לְשָׁבֶת: הַמַּשְׁפִילִי לְרְאוֹת בַּשְּׁמֵיִם וּבְאָרֶץ: מְקִימִי מֵעְפָּר דְּל. מֵצְשְׁפִּיל יְרִים אֶבְיוֹן: לְהוֹשִׁיבִי עִם־נְּדִיבִים. עם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מִוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם הַבְּנִים שְּׁמֵחָה. הַלְּלוּיָה: עַמִּוֹי מִנְבָּית הַלְּיִה אֵם הַבְּנִים שְּׁמֵחָה. הַלְּלוּיָה:

תָהָלִים קיד

בְּצֵאת יִשְּׂרָאֵל מִפִּיצְרָיִם, בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לעז: הְיִתְה יְהוּדָה לְּקְרְשׁוֹ. יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתְיו: הַיָּם רָאָה וַיָּנֹם, הַיַּרְהֵן יִפֹב לְאָחוֹר: הֶהָרִים רְקְרוּ כְאֵילִים. וְּבְעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן:מַה־לְּךְ הַיָּם כִּי תָנוּם. הַיַּרְהֵן תִּפֹב לְאָחוֹר: הָהָרִים תִּרְקְדוֹ כְאֵילִים. וְּבְעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן: מִלְפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ. מִלְּפְנֵי אֱלְוֹהַ יַעֲלְב: הַהֹפְּכִי הַצּוּר אֲנַם־מְיִם. חַלְּמִישׁ לְּמַעִיְנוֹ־מָיִם.

Psalm 113

Hallelujah. O servants of the Lord, give praise; praise the name of the Lord. Let the name of the Lord be blessed now and forever. From east to west the name of the Lord is praised. The Lord is exalted above all nations; His glory is above the heavens. Who is like the Lord our God, who, enthroned on high, sees what is below, in heaven and on earth? He raises the poor from dust, lifts up the needy from the refuse heap to set them with the great, with the great men of His people. He sets the childless woman among her household as a happy mother of children. Hallelujah.

Psalm 114

When Israel went forth from Egypt, the house of Jacob from a people of strange speech, Judah became His holy one, Israel, His dominion. The sea saw them and fled, Jordan ran backward, mountains skipped like rams, hills like sheep. What alarmed you, O sea, that you fled, Jordan, that you ran backward, mountains, that you skipped like rams, hills, like sheep? Tremble, O earth, at the presence of the Lord, at the presence of the God of Jacob, who turned the rock into a pool of water, the flinty rock into a fountain.

Raise the cup of wine.

בְּרוּךְ אַתָּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ טֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר וְּאָלָנוּ
וְגָאַל אֶת־אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרֵים, וְהִנִּיעְנוּ לַלַּיְלָה הַזֶּה,
לֶאֶכְל־בּוֹ מֵצְּה וּמָרוֹר. בֵּן, יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, יַנִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְנְלִים אֲחֵרִים, הַבְּּאִים
לְקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם. שְׂמֵחִים בְּבִנְיֵן עִירֶךְ, וְשְׁשִׁים
בַּעְבוֹדְתֶךְ, וְנֹאכַל שָׁם מִן הַוְּבְחִים וּמִן הַפְּּסָחִים
בַּעְבוֹדְתֶךְ, וְנֹאכַל שָׁם מִן הַוְּבְחִים וּמִן הַוְּבְּסָחִים
במוצאי שבת אומרים מִן הַבְּּסְחִים וּמִן הַוְּבְּסָחִים
תַבמוצאי שבת אומרים מִן הַבְּּסְחִים וּמִן הַוְּבְּחִים),
הְדָשׁ עַל נְּאֶלְתֵנוּ, וְעַל בְּּרוֹת נַבְּשְׁנֵנוּ:בְרוּךְ אֲתָּה יהוה,
נְאָלַ יִשְׂרְאֵל:

Make the blessing over the second cup of wine.
:בְּרוּךְ אַהָּר יהוה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הְעוֹלְם, בּוֹרֵא פְּרִי הַנְּפֶּן:
רְחִצָּה

WASHING THE HANDS FOR THE MEAL

To be recited after the hands are washed:

בָּרוּך אַתָּח יחוח אֶלֹהֵינוּ טֶלֶךְ הָעוֹלֶם, אֲשֶׁר קִּדְּשְׁנוּ בְּמִץוֹתִיוּ, וְצִוָּנוּ עַל נְמִילַת יָדִים:

Raise the cup of wine

Blessed are you, Lord our God, King of the universe, who has redeemed us and our forefathers from Egypt and who has brought us to this night in which we eat matzah and maror. Lord our God, God of our forefathers, sustain us that we may partake of other feasts and festivals that are peacefully approaching us, rejoicing in the building of Your city, happy in Your service. And there may we eat of the offerings and paschal lambs which will be acceptably spread on Your altar, and we shall sing a new song for our liberation and for our soul's deliverance. Blessed are You, Lord, who has redeemed Israel.

Make the blessing over the second cup of wine.

Blessed are You, Lord our God, King of the Universe, who creates the fruit of the vine.

WASHING THE HANDS FOR THE MEAL

To be recited after the hands are washed:

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, Who has sanctified us with His commandments and commanded us concerning the washing of the hands.

מוֹצִיא – מַצְּה

RECITING HAMOTZI AND THE BLESSING OVER MATZAH

בָרוּךְ אַתָּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ טֶלֶךְ הָעוֹלֶם, הַמּוֹצִיא לֶהֶם מִן הָאָרֵץ:

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלֶם, אֲשֶׁר קּרְשְׁנוּ בִּמִץוֹתִיו וְצִוָּנוּ עַל אֲבִילַת מֵצֶה:

מרור

THE BITTER HERBS ARE DIPPED IN HAROSET בְּרוּךְ אַתְּה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִּדְשְׁנוּ בְּרוּךְ אַתְיוֹ וְצִוְנוּ עַל אֲכִילַת מָרוֹר:

THE MAROR AND MATZAH SANDWICH

זֶבֶר לְמִקְדָשׁ בְּהַלֵּל: בֵּן עָשָּׁה הַלֵּל בִּזְמַן שָּבֵּית הַמִּקְדָשׁ הָיָה קַיָּם. הָיָה כּוֹרֵך פֶּסַח מַצְּה וּמְרוֹר וְאוֹבֵל בְּיַחַד. לְקַיֵּם מַה שֶׁנָּאֲמַר: עַל־מַצּוֹת וּמְרוֹרִים יֹאבְלֻהוּ:

THE PESAH MEAL

שְׁלְחָן עוֹרֵךְ

גַפון

After the meal, distribute the afikoman to all.

RECITING HAMOTZI AND THE BLESSING OVER MATZAH

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who brings forth bread from the earth.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who sanctified us with His commandments and commanded us concerning the eating of matzah.

THE BITTER HERBS ARE DIPPED IN HAROSET

Over the maror:

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who has sanctified us with His commandments and commanded us concerning the eating of bitter herbs.

THE MAROR AND MATZAH SANDWICH

Insert the maror between two pieces of matzah and recite:

In memory of the Temple, we do as Hillel did when the Temple was standing: he combined matzah and maror, eating them together, to fulfill what is written in the Torah, "They shall eat it with unleavened bread and bitter herbs."

THE PESAH MEAL

TSAFOON

After the meal, distribute the afikoman to all.

בָּרֵךְ תְּהָלִים קכו

שִׁיר הַפַּעְלוֹת בְּשׁוּב יהוה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים: אָז יִמְלֵא שְּׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנְּה אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְּדִּיל יהוה לַעֲשׁוֹת עִפְּנוּ הָיְינוּ שְׁבִיתנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנָּגָב: שְּׁמֵחִים: שׁוּבָה יהוה אֶת שְׁבִיתנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנָּגֶב: הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנְּה יִקְצֹרוּ: הָלוֹך יֵלֵך וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזְּרֵע בֹא יָבֹא בְרִנְּה נֹשֵׂא אֲלָמֹתִיוּ:

When three or more men participate in a meal the following is used as a formal introduction to grace after meals. When a minyan is present, the words in parentheses are included.

Leader:

רַבּוֹתֵי נְבָרֵדְיִ

Company, then leader:

יְהִי שֵׁם יהוה מְבֹרֶךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

Leader:

יְהִי שֵׁם יהוה מְבֹרֶךְ מֵעַתָּה וְעֵד עוֹלָם. בִּרְשׁוּת מְרָנְן וְרַבִּנְן וְרַבּוֹתַי, נְבָרֵךְ (אֱלֹהֵינוּ) שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלוּ.

Company, then leader:

בָרוּך (אֶלֹהֵינוּ) שֶׁאָבֵלְנוּ מִשֶּׁלוֹ וּבְמוּבוֹ חָיִינוּ.

All:

בָרוּך הוא ובָרוּך שְׁמוֹ:

GRACE AFTER THE MEAL Psalm 126

A song of ascents. When the Lord restores the fortunes of Zion – we see it as a dream – our mouths shall be filled with laughter, our tongues, with songs of joy. Then shall they say among the nations, "The Lord has done great things for them!" The Lord will do great things for us and we shall rejoice. Restore our fortunes, O Lord, like watercourses in the Negeb. They who sow in tears shall reap with songs of joy. Though he goes along weeping, carrying the seed-bag, he shall come back with songs of joy, carrying his sheaves.

When three or more men participate in a meal, the following is used as a formal introduction to grace after meals. When a minyan is present, the words in parentheses are included.

Leader: Gentlemen, let us bless.

Company, then Leader:

Blessed be the name of God from this time and forever.

Leader: With consent of the distinguished company, let us now bless God whose food we have eaten.

Company, then Leader:

Blessed be God whose food we have eaten and through whose goodness we live.

All:

Blessed be He and blessed be His name.

בְּרוּךְ אַתָּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַזְּן אֶת הָעוֹלָם בְּלוֹ בְּטוֹבוֹ בְּחֵן בְּחֲטֶד וּבְרַחֲמִים הוּא נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בְשִׁר כִּי לְעוֹלָם חַסְדוֹ. וּבְטוֹבוֹ הַנְּדוֹל תְּמִיד לֹא חָסֵר לְנוּ, וְאֵל יֶחְסֵר לְנוּ מְזוֹן לְעוֹלָם וְעֶד. בַּעְבוּר שְׁמוֹ הַנְּדוֹל, כִי הוּא אֵל זָן וּמְפַּרְנִם לַכֹּל וּמֵמִיב לַכֹּל, וּמֵכִין הָוֹן לְכל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בְּרָא. בְּרוּךְ אַתְּה יהוֹה, הַזָּן אֶת הַכֹּל:

נוֹדֶה לְּדְ יהוּה אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהְנְּחֲלְתְּ לַאֲבוֹתֵינוּ, אֱבִץ חֶמְדָּה מוֹבָה וּרְחָבָה, וְעַל שֶׁהוֹצֵאתְנוּ יהוּה אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְּרֵים, וּפְּדִיתְנוּ, מִבֵּית עֲבָדִים, וְעַל בְּּרִיתְּדְ שֶׁחְתַמְתְּ בִּבְשְׂרֵנוּ, וְעַל תּוֹרָתְדְּ שֶׁלִּמֵּדְתָנוּ, וְעַל חָקֵיךְ שֶׁהוֹדַעְתְנוּ וְעַל חַיִּים הֵן וָהֶפֶּד שֶׁחוֹנַנְּתְנוּ, וְעַל אֲבִילַת מָת וּבְּבָל שְׁעָה: עת וּבְבָל שְׁעָה:

וְעַל הַכּל יהוה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לְךּ, וּמְבְּרְכִים אוֹתָדְ, יִתְבָּרַדְ שִׁמְדְּ בְּפִּי כָּל חֵי תָמִיד לְעוֹלְם וָעֶד. כַּבְּתוּב, וְאָבַלְתָ וְשָׂבְעְתָ, וּבֵרַכְתָ אֶת יהוה אֱלֹהֶיךְ עַל דְאָרֶץ הַמֹּבָה אֲשֶׁר נְוָתַן לְדְ. בְּרוּדְ אַתָּה יהוה, עַל דָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן: Blessed are you, Lord our God, King of the universe, who feeds the whole world with His goodness, kindness and mercy. He provides sustenance for every creature, for His mercy endures forever. Through His great goodness we have never lacked food; and may we never lack sustenance, for His great name's sake, for He is God who feeds and sustains all, does good to all, and provides food for every creature which He has created. Blessed are you, O Lord, who sustains all.

We thank You, Lord our God, for having given a pleasant, good and spacious land to our forefathers as an inheritance; for having brought us, Lord our God, from the land of Egypt and redeemed us from the house of bondage; for Your covenant which You have sealed in our flesh; for Your Torah which You have taught us; for Your statutes which You have made known to us; for the life, grace and mercy You have bestowed on us; and for the food which You provide us continuously, every day at every time and at every hour.

For all these things Lord our God, we thank You and bless You; blessed be Your name forever by all living creatures forever, as it is written: "When you have eaten and are sated, you shall bless the Lord your God for the good land He has given you." Blessed are You, O Lord, for the land and for the sustenance.

רַחֵם נָא יהוּה אֶלּהֵינוּ, עַל יִשְּׂרָאֵל עַפֶּךּ, וְעַל יְרוּשְׁלֵיִם עִיֶּרְדּ, וְעַל צִיּוֹן מִשְּׁכֵּן כְּבוֹדֶדּ, וְעַל מַלְבוּת בֵּית דְּוֹד מְשִׁיחֶדְ, וְעַל מִלְבוּת בֵּית דְּוֹד מְשִׁיחֶדְ, וְעַל הַבִּית הַנִּרוֹל וְהַקְּרוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְדְ עָלָיוּ. אֱלֹהֵינוּ, וְבַלְּבְּלֵנוּ, וְבַלְבְּלֵנוּ, וְהַרְוֹח לְנוּ יהוֹה אֱלֹהֵינוּ, וְבַלְבְּלֵנוּ, שִׁלֹא לִידִי הַלְוָאָתְם. כִּי אִם לְיִדְּדְ מַתְּצְרִיבֵנוּ יהוֹה אֱלֹהֵינוּ, לֹא לִידִי מַמְּלְאָלֵה בִּשְׁר וְדָם, וְלֹא לִידִי הַלְּוָאָתְם. כִּי אִם לְיִדְּדְּ הַמְּלֵא נִבוֹשׁ וְלֹא הַבְּלֵם לְעוֹלְם וְעֶד:

(לְשַׂבְת:

On Sabbath add:

רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךְ וּבְמִצְוֹת יוֹם חֲשְׁבִיעִי הַשֵּׁבָּת הַנְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם זֶה נְּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךְ, לִשְּׁבָּת בּוֹ וְלָנוֹחַ בּוֹ בְּאַהֲבָה בְּמִצְוַת רְצוֹנֶךְ וּבִרְצוֹנְךְ הָנִיחַ לְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ, שֶׁלֹא תְהֵא צֶרָה וְיָגוֹן וַאֲנָחָה בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ. וְהַרְאֵנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ בְּנֶחְמַת צִיּוֹן עִירֶךְ, וּבְבִנְיַן יְרוּשְׁלַיִם עִיר קְדְשֶׁךְ, כִּי אֲתָּה הוּא בַּעַל הַיְשׁוֹעוֹת וּבַעַל הַנֶּחְמוֹת:) Have mercy, Lord our God, on Your people Israel, on Your city Jerusalem, on Zion the seat of Your majesty, on the royal house of David Your anointed one, and on the great and holy Temple which is called by Your name. God our Father who tends and nourishes us; sustain and keep us, and grant us deliverance. Lord our God, deliver us speedily from all our troubles. Lord our God, make us not depend on the gifts and loans of human beings but rather on Your full, open, holy and generous hand, that we may never be shamed or disgraced.

On Sabbath add:

(May it please You, Lord, our God, to make us happy through your commandments and through the commandment concerning the seventh day, this great and holy Sabbath. For this day is great and holy to You; to abstain from work and rest with love according to Your will. And through Your will, Lord our God, grant us rest so that there be no sorrow and grief on our day of rest. Let us see, Lord our God, the consolation of Zion Your city and the building of Jerusalem Your holy city, for You are Master of all salvation and Master of consolation.)

אֶלהֵינוּ וֵאלהֵי אֲבוֹתִינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיֵנְּיעַ, וְיֵרְאֶה,
וְיִרְצֶה, וְיִשְּׁמֵע, וְיִפְּקֵד, וְיִזְּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִּקְדוֹנֵנוּ, וְזִכְרוֹן
אֲבוֹתֵינוּ, וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דְּוֹד עַבְדֶּדְ, וְזִכְרוֹן יְרוּשְׁלֵיִם
עִיר קְדְשֶׁך, וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּדְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךְ,
לִפְּלֵים חָג חַמַצּוֹת הַזֶּה. זְכְרֵנוּ יְהוֹה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְמַוֹּכְה.
וְבְּרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים, וּבְּדְבַר יְשׁוּעְה וּפְּקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ, בּוֹ לְבָרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים, וּבְּדְבַר יְשׁוּעְה וְרַחִמִּים, חוּם וְחָנֵּנוּ, וְרַחִם עְלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, בִּי אֵלְיִבְּ חַנּוּוֹן וְרַחוּם אֲהָה:
עֵינֵינוּ, בִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אֲהָה:

וּבְנֵה יְרוּשֶׁלַיִם עִיר הַכּּוֶדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתְּה יהוה, בּוֹנֵה בְּרַחֲמָיו יְרוּשְׁלָיִם. אָמֵן:

בְּרוּךְ אֲהָה יהוּה אֱלֹהֵינוּ טֶלֶךְ הָעוֹלֶם, הָאֵל אֲבִינוּ, מַּלְבֵּנוּ, אַדִירֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ, נּוֹאֲלֵנוּ, יוֹצְרֵנוּ, קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קִדוֹשֵׁנוּ קִדוֹשֵׁנוּ רוֹעֵה יִשְּׂרָאֵל. הַמֶּלֶךְ הַמּוֹב, וְהַמֵּטִיב לַבֹּל, שֶּבְּכָל יוֹם וְיוֹם הוּא הַמִּיב, הוּא מִמִיב, הוּא יִנְּמְלֵנוּ, הוּא גוֹמְלֵנוּ, הוּא יִנְמְלֵנוּ לְעַד לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרָהָה וּלְרָנוּ, הוּא גוֹמְלֵנוּ, הוּא יִנְּמְלֵנוּ לְעַד לְחֵן וּלְרָהְה בְּרָכָה וְיִשְׁלוֹם, וְכָל מוֹב, וּמִבְּל מוֹב לְעוֹלֶם אֵל יְחַמְּרֵנוּ: וְשִׁלוֹם, וְכָל מוֹב, וּמִבְּל מוֹב לְעוֹלֶם אֵל יְחַמְּרֵנוּ:

Our God and God of our fathers, may there rise, come, reach, be seen and accepted and heard and visited remembrance of us and remembrance of our fathers, remembrance of Messiah the son of David Your servant, remembrance of Jerusalem Your holy city, and remembrance of all Your people the house of Israel, for deliverance and happiness, for grace, kindness and mercy, for life and for peace before You on this day of the Feast of Unleavened Bread.

Remember us in this season, Lord our God, for good; be mindful of us for blessing and save us unto life. With a promise of salvation and mercy, pity us and show us grace; be merciful to us and save us, for we look toward You, our God, You who are gracious and merciful.

Rebuild Jerusalem the holy city speedily in our days. Blessed are You, O Lord, who builds Jerusalem in His mercy. Amen.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe. O God, You are our Father, our King, our Glorious One, our Creator, our Redeemer, our Maker, our Holy One, the Holy One of Jacob, our Shepherd, the Shepherd of Israel, the good King who is good and does good to all; for each day He did, does, and will do good for us. He gave, He gives, and will bestow favors on us continuously with grace, kindness, mercy, relief and deliverance, prosperity, blessing, salvation, comfort, support, sustenance, mercy, life and peace and all goodness. May we never be deprived of any goodness.

הָרַחֲבָּן, הוּא יִבְּלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶר.

הָרַחֲמָן, הוּא יִתְבָּרַדְּ בַּשְּׁמֵיִם וּבָאֶרֶץ.

הָרַחֲמָן, הוּא יִשְּׁתַבַּח לְדוֹר דּוֹרִים, וְיִתְפָּאַר בְּנוּ לְעַד וּלְגַצַח נְצָחִים, וְיִתְהַדֵּר בְּנוּ לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלְמִים.

הָרַחֲמָן, הוּא יְפַּרְנְמֵנוּ בְּכָבוֹד.

הָרַחֲמֶן, הוּא יִשְּׁבּוֹר עֻלֵּנוּ מֵעַל צַנְארנוּ וְהוּא יוֹלִיכנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ.

הָרַחֲמָן, הוּא יִשְּׁלַח לְנוּ בְּרָכָה מְּרָבָּה בַּבַּיִת הַזֶּה, וְעַל שֶׁלְחָן זֶה שֶׁאָבַלְנוּ עָלָיוּ.

הָרַחֲמָן, הוא יִשְׁלַח לְנוּ אֶת אֵלְיָהוּ הַנְּבִיא זְכוּר לַמּוֹב, וִיבַשֶּׂר לְנוּ בְּשׁוֹרוֹת מוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחְמוֹת.

Variations suitable to different occasions:

הָרַחֲמֶן, הוּא יְבָרֵךְ אוֹתִי (וְאָבִי וְאִמִּי וְאִשְׁתִּי וְזַרְעִי וְאֶת בָּל אַשֶּׁר לִי)

הָרַחֲמָן, הוּא יְבָרֵך אֶת (אָבִי מוֹרִי) בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה, וְאֶת (אִמִּי מוֹרָתִי) בַּעֲלַת הַבַּיִת הַזֶּה,

אוֹתָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת זַרְעָם וְאֶת כָּל אַשֶּׁר לְהֶם,

May the All-Merciful reign over us forever and ever.

May the All-Merciful be blessed in heaven and on earth.

May the All-Merciful be praised throughout countless generations; may He be glorified in us forever and ever; may He be honored in us now and for all eternity.

May the All-Merciful grant us a respectable livelihood.

May the All-Merciful break the yoke from our necks; may He lead us with security into our land.

May the All-Merciful send many blessings to this house and to this table at which we have eaten.

May the All-Merciful send us Elijah the prophet, who is remembered for good, to bring us good tidings, salvation and comfort.

Variations suitable to different occasions:

May the All-Merciful bless me (my wife, my children),
and all that is mine.

May the All-Merciful bless (my father and teacher) the master of this house and (my mother and teacher) the mistress of this house, their entire family and all that is theirs.

אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לְנוּ, כְּמוֹ שֶׁנִתְבְּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ, אַבְרָהָם יִצְּחָק וְיַעֲקב: בַּכֹּל, מִכֹּל, כֹּל. כֵּן יְבָרֵךְ אוֹתְנוּ כָּלְנוּ יַחַד. בִּבְרָכָח שְׁלֵמָח, וְנֹאמַר אָמֵן:

בַּפְּרוֹם יְלַמְּדוּ עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ זְכוּת, שֶּׁתְּהֵא לְּמִשְּׁכֶּרֶת שָׁלוֹם, וְנִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יהוה וּצְרָקָה מֵאֶלהֵי יִשְׁעֵנוּ, וְנִמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל מוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

(לשבת: הָרַחֲמָן, הוּא יַנְחִילֵנוּ יוֹם שֶׁבֶּלּוֹ שַׁבְּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים.)

הָרַחֲמָן, הוא יַנְחִילֵנוּ יוֹם שֶּׁכָּלוֹ מוֹב.

הָרַחֲמָן, הוּא יְזַבֵּנוּ לִימוֹת הַפְּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלְם הַבְּא.

מִגְהוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ, וְעֹשֶּׂה חֶסֶר לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִר וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם:

עֹשֶּׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמְיו, הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם, עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָבֵון: May He bless us and all that is ours. As He blessed our forefathers Abraham, Isaac and Jacob in every way, so may He bless us all together with a perfect blessing. And let us say Amen.

In heaven may they plead that we all have enduring peace. May we receive blessings from the Lord and justice from the God of our salvation. May we be found to be acceptable in the eyes of God and our fellow men.

On Sabbath:

(May the All-Merciful grant us a day that is entirely Sabbath and the respite of everlasting life.)

May the All-Merciful grant us this day of complete goodness.

May the All-Merciful grant us life in the days of the Messiah and the life of the World to Come.

He grants great victories to His chosen, and kindness to His anointed prince, to David and his seed forever.

He who makes peace in His high places, may He grant peace to us and to all Israel; and say, Amen.

יְראוּ אֶת יהוה קְדֹשִׁיו, כִּי אֵין מַחְסוֹר לִיֵּרְאַיו: כְּפִירִים רְשׁוּ וְרָעֵבוּ, וְדוֹרְשֵׁי יהוה לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב: הוֹדוּ לֵיהוה כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָבֶדְּ, וּמַשְּׂבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן: בָּרוּדְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְּטַח בַּיהוה, וְהָיָה יהוה מִבְּטַחוֹ: גַעַר הָיִיתִי גַם זְקַנְּתִי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נָעָזָב, וְזַרְעוֹ מְבַקֵשׁ לָחֶם: יהוה עוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן, יהוה יְבָרֵך אֶת עַמּוֹ בַשְּׁלוֹם:

Recite the following over the third cup of wine:

בְּרוּךְ אַתָּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ טֶלֶךְ הְעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַנְּפֶּן:

Open the door and recite:

שָׁפֹּך חֲמָתְך אֶל־תַּגּוֹיִם, אֲשֶׁר לֹא יְדְעְוּך וְעַל־מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךּ לֹא קָרֲאוּ: כִּי אָכַל אֶת־יַעְקֹב. וְאָת־נְוְחוּ הַשֵּׁמוּ: שְּׁפָּך־עְלֵיהֶם זַעְמֶךּ, וַחֲרוֹן אַפְּךְ יַשִּׁיגִם: תִּרְדֹּף בְאַף וְתַשְּׁמִידִם, מִתְּחַת שְׁמֵי יהוה: They will fear the Lord, those whom He has blessed; for those who fear Him lack nothing. Lions may go hungry and starve, but those who look to the Lord shall not want for anything. Give thanks to the Lord for His goodness; His mercy endures forever. You are generous and satisfy every living thing. Blessed is he who trusts in the Lord. I was once young and now am old, yet I have never seen the righteous man abandoned nor his children begging for bread. The Lord will strengthen His people; the Lord will bless His people with peace.

Recite the following over the third cup of wine: Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the vine.

Open the door and recite:

Pour out Your fury upon the nations that know You not and upon kingdoms that do not call upon Your name. For they devoured Jacob and destroyed his habitation. Pursue them angrily and destroy them from under the heavens of the Lord.

בילק

תָהָלִים קטו, א-יא

לא לְנוּ יהוה לא לְנוּ כִּי לְשִׁמְּךְ תֵּן כְּבוֹד, עַל חַסְּדְּךְ עַל אֲמִתֶּךְ. לְמָּה יֹאמְרוּ הַגּּוֹיִם, אַיֵּה נְא אֱלֹהֵיהֶם. וֵאלֹהִינּוּ בַשְּׁמְיִם כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה. עֲצַבִּיהֶם כֶּסֶף וְזְהָב, מֵעְשֵׁה יְדִי אָדָם. פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ, עֵינִים לְהֶם וְלֹא יִרְאוּ. אָוְנַיִם לְהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ, אַף לְהֶם וְלֹא יְרִיחוּן. יְדִיהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן, רַגְּלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ, לֹא יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנְם. כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׁיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר בֹּמֵח בְּהָם: יִשְׂרְאֵל בְּמַח בַּיהוה, עָוְרָם וּמָגִּנָּם הוּא. יִרְאֵי יהוה בִּמְחוּ בִּיהוֹה, עָזְרָם וּמָגִנָּם הוּא:

תְהַלִּים קמו, יב-יח

יהוה זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ, יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְּׂרָאֵל, יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן. יְבָרֵךְ יִרְאֵי יהוה, הַקְּטַנִּים עם הַנְּּדֹלִים. יֹםף יהוה עֲלֵיכֶם, עֲלֵיכֶם וְעֵל בְּנֵיכֶם. בְּרוּכִים אֲכֶּם לֵיהוה, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וְאָרֶץ. הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לֵיהוח, וְהָאָרֵץ נְתַן לִבְנִי אָדְם. לֹא הַמֵּתִים יְהַלְּלוּ יָה, וְלֹא בָּל יֹרְדֵי דוּמָה. וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָה, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלֶם, הַלְּלוּיָה:

HALLEL

Psalm 115:1-11

Not to us, O Lord, not to us but to Your name bring glory for the sake of Your love and Your faithfulness. Let the nations not say, "Where, now, is their God?" when our God is in heaven and all that He wills He accomplishes. Their idols are silver and gold, the work of men's hands. They have mouths, but cannot speak, eyes, but cannot see; they have ears but cannot hear, noses, but cannot smell; they have hands, but cannot touch, feet, but cannot walk; they can make no sound in their throats. Those who fashion them, all who trust in them, shall become like them. O Israel, trust in the Lord! He is their help and shield. O you who fear the Lord, trust in the Lord! He is their help and shield.

Psalm 115:12-18

The Lord is mindful of us. He will bless us; He will bless the house of Israel; He will bless the house of Aaron; He will bless those who fear the Lord, small and great alike. May the Lord increase your numbers, yours and your children's also. May you be blessed by the Lord, Maker of heaven and earth. The heavens belong to the Lord, but the earth He gave over to man. The dead cannot praise the Lord, nor any who go down into silence. But we will bless the Lord now and forever. Hallelujah.

תַהְלִים קמו, א-יא

אָתַבְתִּי כִּי יִשְּׁמֵע יהוה, אֶת לְּוֹלִי תַּחֲנוּנְי. כִּי הִשְּׁה אָוְנוֹ לִי וּבְיָמֵי אֶקְרָא: אֲפָפּוּנִי חֶבְּלֵי מָנֶת, וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצְאוּנִי צֶרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא. וּבְשֵׁם יהוה אֶקְרָא, אָנָּה יהוה מַלְּמָה נַפְּשִׁי. חַנּוּן יהוה וְצַדִּיק, וֵאלֹהִינוּ מְרַחֵם. שֹׁמֵר פְּתָאִים יהוה דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמְנוּחְיְכִי, כִּי יהוה נְּמֵל עְלָיְכִי. כִּי חִלַּצְהְ נַפְשִׁי מִמֶּוֹת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה, אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי. אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יהוה, בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. הָאֶמֵנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר, אֲנִי עָנִיתִי מְאֹר. אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְּוִי כָּל הָאָדְם כֹּוֵב.

תְהַלִּים קמז, יב-יח

מָה אֲשִׁיב לֵיהוּה, כָּל תַּגְּמוּלוֹהִי עְלָי. כּוֹם יְשׁוּעוֹת אֶשָּׁא, וּבְשֵׁם יהוֹה אֶקְרָא. נְדָרֵי לֵיהוֹה אֲשֵׁלֵם, נָגְּדָה נָא לְכָל עַמוֹ. יָקְר בְּעֵינֵי יהוֹה הַמִּוְתָה לַחֲסִידִיוּ. אָנָה יהוֹה כִּי אֲנִי עַבְדֶּךְ אֲנִי עַבְּדְּךְ, כָּן אֲמָתֶךְ פִּתְּחְתְּ לְמוֹםרָי. לְךְ אֶוְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יהוֹה אֶקְרָא. נְדְרֵי לֵיהוֹה אֲשַׁלֵּם נָגְּדָה נָּא לְכָל עַמוֹ. בְּחַצְּרוֹת בֵּית יהוֹה בִּתוֹבֵכִי יִרוּשֶׁלָיִם הַלְלִייָה.

Psalm 116:1-11

I love the Lord for He hears my voice, my pleas; for He turns His ear to me whenever I call. The bonds of death encompassed me; the torments of Sheol overtook me. I came upon trouble and sorrow and I invoked the name of the Lord, "O Lord, save my life!" The Lord is gracious and beneficent; our God is compassionate. The Lord protects the simple; I was brought low and He saved me. Be at rest, once again, O my soul, for the Lord has been good to you. You have delivered me from death, my eyes from tears, my feet from stumbling. I shall walk before the Lord in the lands of the living. I trust [in the Lord]; out of great suffering I spoke and said rashly, "All men are false."

Psalm 116:12-19

How can I repay the Lord for all His bounties to me? I raise the cup of deliverance and invoke the name of the Lord. I will pay my vows to the Lord in the presence of all His people. The death of His faithful ones is grievous in the Lord's sight. O Lord, I am Your servant, Your servant, the son of Your maidservant; You have undone the cords that bound me. I will sacrifice a thank offering to You and invoke the name of the Lord. I will pay my vows to the Lord in the presence of all His people, in the courts of the house of the Lord, in the midst of Jerusalem. Hallelujah.

תָהָלִים קיז

הַלְלוּ אֶת יהוה, כָּל גּוֹיִם, שַּבְּחְוּהוּ כָּל הָאָמִים. כִּי גְבַר עָלֵינוּ חַסְרוֹ, וָאֶמֶת יהוה לְעוֹלֶם הַלְלוּיָה:

תְהָלִים קיח: א-ד

הודו לַיהוה כִּי מוֹב, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ: יאמַר נָא יִשִׂרָאֵל, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ: יאמְרוּ נָא בֵית אַהֲרֹן, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ: יאמְרוּ נָא יִרְאֵי יהוה, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ:

תְהַלִּים קיח:ה–כד

בְּן הַפֵּצֵר כְּרָאתִי יָה, עָנְנִי בַפֶּרְחָב יָה. יהוה לִי לֹא אִירָא, מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָרֶם. יהוה לִי בְּעֹוְרִי, וַאֲנִי אֶרְאָה בְּשֹׂנְאִי. מוֹב לַחֲסוֹת בִּיהוֹה, מִבְּמֹחַ בָּאֶדְם. מוֹב לַחֲסוֹת בִּיהוֹה מִבְּמֹחַ בִּנְיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יהוֹה כִּי יהוֹה כִּי אֲמִילַם. סַבּוּנִי גַם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יהוֹה כִּי אֲמִילַם. סַבּוּנִי גַם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יהוֹה כִּי אֲמִילַם. סַבּוּנִי לִנְפֹּל, וַיהוֹה עֲזָרָנִי. עָזִי וְזִמְרָת בִּי אֲמִילַם. דְחֹה דְחִיתֵנִי לִנְפֹּל, וַיהוֹה עֲזָרָנִי. עָזִי וְזִמְרָת יָּה, וַיְיִהִי לִי לִישׁוּעָה. קוֹל רְנָה וִישׁוּעָה בְּאָהְלֵי צַּדִּיקִים, יְמִין יהוֹה עֹשֶׂה חָיִל. יְמִין יהוֹה רוֹמֵמָה, יְמִין יהוֹה

Psalm 117

Praise the Lord, all you nations; extol Him, all you peoples, for great is His steadfast love toward us; the faithfulness of the Lord endures forever. Hallelujah.

Psalm 118:1-4

Praise the Lord, for He is good, His steadfast love is eternal. Let Israel declare, "His steadfast love is eternal." Let the house of Aaron declare, "His steadfast love is eternal." Let those who fear the Lord declare, "His steadfast love is eternal."

Psalm 118:5-24

In distress I called on the Lord; the Lord answered me and brought me relief. The Lord is on my side, I have no fear; what can man do to me? With the Lord on my side as my helper, I will see the downfall of my foes. It is better to take refuge in the Lord than to trust in mortals; it is better to take refuge in the Lord than to trust in the great. All nations have beset me; by the name of the Lord I will surely cut them down. They beset me, they surround me; by the name of the Lord I will surely cut them down. They have beset me like bees; they shall be extinguished like burning thorns; by the name of the Lord I will surely cut them down. You pressed me hard, I nearly fell; but the Lord helped me. The Lord is my strength and my might; He has become my deliverance. The tents of the victorious resound with joyous shouts of deliverance, "The right hand of the Lord is triumphant! The right hand of the Lord is

עשֶׁה חָיל. לא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה, וַאֲמַפֵּר מַעֲשֵׂי יָה. יַפֹּר יִפְּרִיּי יָה, וְלַפָּיֶת לֹא נְתְנְגִי. פִּרְחוּ לִי שֵׁעֲרִי צֶּדֶק, אָבֹא בְּם אוֹדֶה יָה. זֶה הַשַּׁעַר לַיהוה, צַּדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ. אוֹדְדְּ כִּי עֲנִיתְנִי, וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה. אוֹדְדְּ כִּי עֲנִיתְנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה. אוֹדְדְ כִּי עֲנִיתְנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה. אָבֶן לִישִׁפוּ הַבּוֹנִים, הְיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. מֵאֵת יהוה הָיְתָה זֹאת, מִאַת הִיא נִפְּלָאת בְּעֵינֵינוּ: מֵאֵת יהוה הְיְתָה זֹאת, הִיא נִפְּלָאת בְּעֵינֵינוּ. זֶה הַיּוֹם עְשָׂה יהוה, נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ. זֶה הַיּוֹם עְשָׂה יהוה נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ.

אָנָא יהוה הוֹשִּׁיעָה נָא: אָנָא יהוה הוֹשִּׁיעָה נָא: אָנָא יהוה הַצְּלִיחָה נָא: אָנָא יהוה הַצִּלִיחָה נָא:

בְּרוּךְ חַבָּא בְּשֵׁם יהוה, בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יהוה. בְּרוּךְ חַבְּא בְּשֵׁם יהוה, בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יהוה. אֵל יהוה לְנוּ, אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים עַד קַרְנוֹת הַמִּוְבֵּחַ. אֵל יהוה וַיְּאֶר לְנוּ, אִסְרוּ חֵג בַעֲבֹתִים, עַד קַרְנוֹת הַמִּוְבֵּחַ. אֵלִי אַתָּר וְמוֹדֶךְ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְכֶּךְ. אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךְ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְכֶּךְ. אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךְ אֱלֹהֵי אַרוֹמְכֶּרְ: הוֹדוּ לֵיהוֹה כִּי מוֹב, כִּי לְעוֹלְם חַסְדּוֹ: הוֹדוּ לֵיהוֹה כִּי לִעוֹלְם חַסְדּוֹ. exalted! The right hand of the Lord is triumphant!" I shall not die but live and proclaim the works of the Lord. The Lord punished me severely, but did not hand me over to death. Open the gates of victory for me that I may enter them and praise the Lord. This is the gateway to the Lord – the victorious shall enter though it.

Chant each of the following verses twice:

I praise You, for You have answered me, and have become my deliverance.

The stone that the builders rejected has become the chief cornerstone.

This is the Lord's doing; it is marvelous in our sight. This is the day that the Lord has made – let us exult and rejoice on it.

O Lord, we implore You, save us!

O Lord, we implore You, save us!

O Lord, we implore You, grant us success!

O Lord, we implore You, grant us success!

Recite each of the following verses twice:

Blessed is he who comes in the name of the Lord, we bless you from the house of the Lord.

God is the Lord who has given us light; bind the festival offering with cords up to the horns of the altar.

You are my God and I thank You; You are my God and I exalt You.

Give thanks to the Lord, for He is good; His mercy endures forever.

יְהַלְּלוּךְ יְיָ אֶלהֵינוּ כָּל מַּצְשֶּׁיךְ, וַחֲסִידֶיךְ צֵּדִיקִים עוֹשֵׁי רְצוֹנֶךְ, וְכָל עַמִּךְ בֵּית יִשְּׂרָאֵל בְּרִנָּה יוֹדוּ וִיבְרְכוּ וִישֵׁבְּחוּ וִיפָּאֲרוּ וִירוֹמְמוּ וְיַעְרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת שִׁמְךְ מֵלְבֵנוּ תָּמִיד. כִּי לְךְ מוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשִׁמְךְ נָאֶה לְזַמֵּר, כִּי מֵעוֹלְם וְעַד עוֹלְם אֵתָה אֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יִיָ, מֶלֶךְ מְהָלֶל בַּתִּשְׂבָּחוֹת.

תהלים קלו

הודו לַיהוה כִּי מוֹב, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ: הודו לֵאלֹהֵי הָאֶלֹהִים, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ: הודו לַאֲבֹנִי הָאֲדֹנִים, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ: לְעֹשֵׂה נִפְּלָאוֹת נְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ: לְעֹשֵׂה הַשְּׁמֵיִם כִּתְבוּנָה, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ: לְעֹשֵׂה אוֹרִים נְּדֹלִים, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ: אֶת הַשָּׁכִוֹשׁ לְמָבִישׁלֶת בַּיוֹם, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ: אֶת הַיָּרָחַ וְכוֹכָבִים לְמֶבְיִשְׁלוֹת בַּלְיִלָה, כִּי לְעוֹלֶם חַסְדּוֹ:

לְמַבֵּה מִצְרֵיִם בִּבְבוֹרֵיהֶם, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וַיּוֹצֵא יִשְּׂרָאֵל מִתוֹכָם, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: All Your works shall praise You, Lord our God; Your righteous followers who do Your will and Your entire people the house of Israel joyously thank and bless, praise and glorify, exalt and revere, sanctify and acclaim Your name, our King. It is fitting to give thanks to You, it is proper to sing praises to Your name for You are God for all eternity. Blessed are You, O Lord, King who is lauded with praises.

Psalm 136

Praise the Lord for He is good; His steadfast love is eternal.

Praise the God of gods, His steadfast love is eternal. Praise the Lord of lords, His steadfast love is eternal; Who alone works great marvels, His steadfast love is eternal;

Who made the heavens with wisdom, His steadfast love is eternal;

Who spread the earth over water, His steadfast love is eternal;

Who made the great lights, His steadfast love is eternal:

the sun to dominate the day, His steadfast love is eternal:

the moon and stars to dominate the night, His steadfast love is eternal;

Who struck Egypt through their first-born, His steadfast love is eternal;

and brought Israel out of their midst, His steadfast love is eternal;

בְּיָר חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה, כִּי לְעוֹלָם חַסְּדוֹ: לְגֹוֵר יַם סוּף לִגְוָרִים, כִּי לְעוֹלָם חַסִרוֹ: וָהֶעֶבִיר יִשְּׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וָגִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם סוּף, כִּי לְעוֹלָם חַסְדוֹ: לְמוֹלִיךְ עַמוֹ בַמִּדְבָּר, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְמַבֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חַסִרוֹ: וַיַּהְרֹג מְלָכִים אַדִירִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לִּםִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, כִּי לְעוֹלָם חַסְרוֹ: וּלְעוֹג מֶלֶך הַבְּשָׁן, כִּי לְעוֹלֶם חַסִרוֹ: וְנָתֵן אַרְצָם לְנַחֲלָה, כִּי לְעוֹלֶם חַסִרוֹ: נַחֲלָה לְיִשְּׂרָאֵל עַבְרוֹ, כִּי לְעוֹלֶם חַסִרוֹ: שַּבִשִּבְלֵנוּ זָבַר לָנוּ, כִּי לְעוֹלֶם חַסְּדוֹ: וַיִּפְרְקֵנוּ מִצְּרֵינוּ, כִּי לְעוֹלֶם חַסִרוֹ: נותן לֶחֶם לְבָל בְּשָּׁר, כִּי לְעוֹלָם חַסְּהוֹ: הודו לאל הַשַּׁבְּיִם, כִּי לִעוֹלָם חַסְּדוֹ:

with a strong hand and an outstretched arm, His steadfast love is eternal;

Who split apart the Sea of Reeds, His steadfast love is eternal;

and made Israel pass through it, His steadfast love is eternal;

Who hurled Pharaoh and his army into the Sea of Reeds, His steadfast love is eternal;

Who led His people through the wilderness, His steadfast love is eternal;

Who struck down great kings, His steadfast love is eternal;

and slew mighty kings— His steadfast love is eternal; Sihon, king of the Amorites, His steadfast love is eternal;

Og, king of Bashan— His steadfast love is eternal; and gave their land as a heritage; His steadfast love is eternal;

a heritage to His servant Israel, His steadfast love is eternal;

Who took note of us in our degradation, His steadfast love is eternal;

and rescued us from our enemies, His steadfast love is eternal;

Who gives food to all flesh, His steadfast love is eternal.

Praise the God of heaven, His steadfast love is eternal.

נשמת

נִשְּׁמֵת כָּל חֵי, תְּבָרֵך אֶת שִׁמְךּ יהוֹה אֱלֹחֵינוּ. וְרוּחַ כָּל בְשִׂר, תְּפָאֵר וּתְרוֹמֵם זִכְרְךְ מֵלְכֵנוּ תָּמִיד, מִן הָעוֹלְם וְעַד הָעוֹלְם אַתְּה אֵל. וּמִבַּלְעָדִיךְ אֵין לְנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדָה וּמַצִּיל וּמְפַּרְנֵם וּמְרַחֵם, בְּכָל עֵת צְּרָה וִצוּכָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אֲתָה:

אֶלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, אֱלוֹהַ כָּל בְּרִיּוֹת, אֲדוֹן כְּל תּוֹלְדוֹת, הַמְּנָהֵג עוֹלְמוֹ בְּל תּוֹלְדוֹת, הַמְנָהֵג עוֹלְמוֹ בְּל תּוֹלְדוֹת, הַמְנָהֵג עוֹלְמוֹ בְּהָשֶׁי, וֹבְרִיּוֹתְיוֹ בְּרַחְמִים. וַיהוה לֹא יָנוֹם וְלֹא יִישְׁן, הַכְּעוֹרֵר יְשֵׁנִים וְהַמֵּקִיץ נֵרְדָּמִים, וְהַמֵּשִׁיחַ אִלְּמִים, וְהַמֵּלִים, וְהַמֵּלִים, וְהַמּוֹכֵּף כְּפוּפִים, לְךְּ וְהַמַּתִּיר אֲמוּרִים, וְהַמּוֹמֵך נוֹפְלִים, וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים, לְךְּ לְבַדְּךְ אֲנַחְנוּ מוֹדִים.

אָלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם, וּלְשׁוֹנֵנוּ רְנָּה כַּהְמוֹן נַּלְיוֹ,
וְשִׂפְּתוֹתִינוּ שֶׁבַח בְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת
כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֶחַ, וְיָדִינוּ פְרוּשׁוֹת כְּנִשְׁרֵי שְׁמְיִם, וְרַגְּלִינוּ
לֵלְוֹת בְּאַיָּלוֹת, אֵין אֲנַחְנוּ מַסְפִּיקִים, לְהוֹדוֹת לְךְ יהוֹה
אֶלֹהֵינוּ וִאלֹהֵי אֲלְפִים וְרִבֵּי רְבְבוֹת פְּעְמִים, הַמּוֹבוֹת
שֵׁעְשִׁיתְ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמְנוּ. מִמִּצְרֵיִם נְּאַלְתָּנוּ יהוֹה
שֵּלְהֵינוּ, וּמְבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתְנוּ, בְּרָעָב וַנְּתְּנוּ, וּבְשְׂבָע
בַּלְבָּלְתָנוּ, מִחֶרֵב הִצֵּלְתָּנוּ, וּמִדֶּבֶר מִלַּמְתָנוּ,

NISHMAT

The breath of every living being shall bless Your name, Lord our God; the spirit of all flesh shall glorify and exalt Your remembrance our King. From eternity to eternity You are God. Besides You we have no king who redeems and saves, delivers and rescues, sustains and shows mercy in all times of trouble and stress. We have no King but You.

You are God of the first and God of the last, God of all creatures, Lord of all generations endlessly praised who rules His world with kindness and His creatures with mercy. The Lord neither slumbers nor sleeps. He wakens those who sleep and those who slumber; He gives speech to the speechless and sets the captives free. He supports those who fall and raises up those who are bowed down. To You alone we give thanks. Were our mouths filled with song as the sea, and our tongues full of praise as the crashing waves; were our lips full of adoration as the boundless sky, and our eyes sparkling like the sun or the moon; were our hands spread out in prayer like eagle's wings and our feet as swift as deer, we would still not know how to thank You and bless Your name, Lord our God and God of our fathers, for one thousandth of the countless favors which You have conferred on our fathers and on us. You redeemed us from Egypt, Lord our God, and released us from slavery. You nourished us in hunger and provided us with plenty. You rescued us from the sword, saved us from pestilence, and freed us from sore and lasting sickness. Until now Your mercy has sustained us, and Your

וּמֵחֶלָיִם רָעִים וְנָאֲמָנִים הּלִּיתָנוּ: עַד הֶה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךּ, וְלֹא עֲוָבוּנוּ חֲסָדֵיךְ וְאַל תִּמְשׁנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ לַנֶּצֵח. עַל כּוֹ אַבְרַיִם שֶּׁפַלַּיִּתְ בַּנוּ, וֹרוּחַ וּנְאֶּמֶׁם שֶׁנְּפַחְתַּ בְּאַפּוּנוּ, וּלָשוֹן אֲשֶׁר שַׂמִתְ בִּפִינוּ, הֵן הַם יוֹדוּ וִיבְרְבוּ וִישַּבְחוּ וִיפָּאָרוּ וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת שִׁמְדְּ מַלְבֵנוּ, כִּי כָל פֶּה לְדְ יוֹדֶה, וְכָל לָשׁוֹן לְדְ תִשְּׁבַע, וְכָל בֶּרֶךְ לְדָ תִבְרַע, וְכָל קוֹמֶה לְפָנֶיךְ תִשְּׁתַחֲנֶה, וְכָל לַבַבוֹת יִירָאוּדְ, וַכָל כֶּרֶב וּכְלַיוֹת יְזַמְּרוּ לִשְּׁמֶדְ. כַּדְּבָר שֶּׁבְתוּב, כָּל עַצְּמוֹתֵי תֹאמַרְנָה יהוה מִי כְמוֹךְ. מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִפֶּנוּ, וְעָנִי וְאֶבִיוֹן מִנּזְלוֹ: מִי יִדְמֶח לַּדְּ, וּמִי יִשְׁנֶה לָּדְ וּמִי יַעֲרָדְ לָדְ: הָאֵל הַנְּדוֹל הַנְּבוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן לִנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: נְהַלֶּלְדְ וּנְשַׁבַּחֲדְ וּנִפָּאָרְדּ וּנְבָרֵדְ אֶת־שֵׁם קַּדְשֶׁדְ. בָּאָמוּר, לְדִוֹד, בָּרָכִי נַפְּשִׁי אֶת יהוה, וְבָל קְרָבִי אֶת שֵׁם קִּדְשוֹ:

הָאֵל בְּתַעֲצֶשׁוֹת עֻ, הַנְּדוֹל בִּכְבוֹד שְׁטֶּד. הַנְּבּוֹר לָגֶצֵח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיך. הַמֶּלֶד הַיּוֹשֵׁב עַל כִּפֵּא רָם וְנִשְּׂא: שׁוֹבֵן עַד, מְרוֹם וְקְדוֹש שְׁמוֹ: וְכְתוּב, רַנְּנוּ צַּדִּיקִים בִּיהוֹה, לַיְשְׂרִים נְאוָה תְהִלְּה. בְּפִּי יִשְׁרִים תִּתְהַלָּל. וּבְרְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמֶם. וּבְרָבֵרִי צְדִּיקִים תִּתְבַּרַד. וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמֶם. וּבְקָרֵב קְדוֹשִׁים תִּתְבַּרָד. וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמֶם.

kindness has not abandoned us; may You, Lord our God, never forsake us. Therefore, the limbs which You formed in us, the breath and soul which You breathed into our nostrils, and the tongue which You placed in our mouths, shall all thank and bless, glorify, extol, honor, hallow and proclaim Your name, our King. For every mouth shall praise You; every tongue shall vow allegiance to You; every knee shall bend to You, and every person will bow before You. All hearts will fear You and all of our innermost parts will sing to Your name, as it is written: "All my bones shall say: O Lord, who is like You? You save the poor man from those who are stronger, the poor and needy from those who rob him." Who is like You, who is equal to You, who can be compared to You, great, mighty and revered God, supreme God, Master of heaven and earth? We will praise, adore, glorify You and bless Your holy name, as it is said by David in the psalm: "Bless the Lord, O my soul, and let my whole being bless His holy name."

God is mighty in His power, great in the glory of His name, mighty forever and revered for His awe-inspiring deeds. The King is seated on a high and lofty throne.

He abides forever, exalted and holy is His name. It is written: "Rejoice in the Lord, you righteous, for it is fitting for the upright to give praise." By the mouth of the upright shall You be praised; by the words of the righteous shall You be blessed; by the tongue of the pious shall You be extolled; and among the holy shall You be sanctified.

וּבְמַקְהֲלוֹת רַבְבוֹת עַמְּך בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּרָנְּה יִתְפָּאַר שִׁמְךְ מַלְבֵּנוּ, בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, שֶׁבֵּן חוֹבַת כָּל הַיְצוּרִים, לְפָנֶיִדְ יהוה אֱלֹהֵינוּ, וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשֵבֵּח לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר לְבָרֵדְ לְעַלֵּה וּלְקַלֵּם, עַל כָּל דְבָרִי שִירוֹת וְתִשְּׁבְּחוֹת דָּוֹד בֶּן יִשֵּׁי עַבְדְּדְ מְשִׁיתֶךְ:

יִשְּׁתַבֵּח שִּׁמְדְ לָעַד מַלְבֵנוּ, הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַנְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ בַּשְּׁמִים וּבָאָרֶץ. כִּי לְדְּ נָאֶה, יהוֹה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: שִׁיר וּשְּׁבְחָה, הַלֵּל וְזִמְרָה, עֹז וּמֶמְשִׁלְה, נֶצַח, וְּדְלְּה וּנְבוּרַה, תְּהִלְּה וְתִפְּאֶרֶת, קְדָשְׁה וּמֵלְכוּת. בְּרְכוֹת וְהוֹדְאוֹת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלְם. בְּרוּךְ אַתְּה יִיָ, אֵל מֶלֶךְ נְּדוֹל בַּתִשְׁבְּחוֹת, אֵל הַהוֹדְאוֹת, אֲדוֹן הַנִּפְּלְאוֹת, הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, מֶלֶךְ, אֵל, חֵי הְעוֹלְמִים.

Over the fourth cup of wine:

בְּרוּךְ אַתָּה יהוה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלֶם, בּוֹרֵא פְּרִי הַנְּבֶּּן: After the fourth cup:

בְּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ טֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל הַגֶּפֶּן וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶּן. וְעַל תְּנוּבַת הַשְּׂדָה, וְעַל אֶרֶץ הֶמְדָה טוֹבְה וּרְחָבָה, שֶּׁרְצִיתְ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ, לֶאֱבוֹל מִפִּרְיָה וְלִשְׂבוֹעַ מִטּוּבָה. רַחֵם נָא יהוה אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךְ, וְעַל יִרוּשְׁלֵים עִירָךְ, וְעַל צִיּוֹן מִשְׁבֵּן כְּבוֹדֶךְ, וְעַל מִוְבְּחֶךְ וְעַל הֵיכָלֶךְ. וּבְנֵה יִרוּשְלֵים עִיר הַכִּלֶדְשׁ בִּמְהַרָה בִיְבֵינוּ, In the assemblies of the multitudes of Your people, the house of Israel, with ringing song shall Your name, our King, be glorified in every generation; for this is the duty of every creature towards You, Lord our God and God of our fathers, to thank, praise, extol glorify, exalt, honor, bless and adore You, even beyond all the songs and praises of David, son of Jesse, Your anointed servant.

Praised be Your name forever, our King, great and holy God and King, in heaven and on earth. For to You, Lord our God and God of our fathers, belong song and praise, hymn and psalm, strength and dominion, victory, greatness and might, renown and glory, holiness and sovereignty, blessing and thanks, from now and forever. Blessed are You, O Lord, God and King, exalted through praises, Lord of wonders, who chooses songs of praise, King, God, the life-giver of the universe.

Over the fourth cup of wine:

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the vine.

After the fourth cup:

Blessed are You, Lord our God, King of the Universe, for the vine and the fruit of the vine and for the produce of the field, for the pleasant, good and spacious land which You granted to our fathers as an inheritance to eat of its fruit and enjoy its good gifts. Have mercy, Lord our God, on Israel Your people, on Jerusalem Your city, on Zion the seat of Your glory, on Your altar and on Your Temple. Rebuild the holy city of Jerusalem speedily in our days.

וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָה, וְשֵּׁמְּחֵנוּ בְּבִּנְיָנָה וְנֹאכַל מִפּּרִיָה וְנִשְּׁבַּע מִּמוּבָה, וּנְבָּרֶכְּה עָלֶיהָ בִּקְרָשֶּׁה וּבְּמָהְרָה (בשבת: וּרְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְּיוֹם הַשֵּׁבְּת הַזֶּה.) וְשֵּׁמְחֵנוּ בְּיוֹם חֵג הַמַּצוֹת הַזֶּה. כִּי אַתָּה יהוה מוֹב וּמֵמִיב לַכֹּל, וְנוֹדֶה לְּךְ עַל הָאֶרֶץ וְעַל פְּרִי הַנְּפָּן. בְּרוּךְ אַתָּה יהוה, עַל הָאֶרֶץ וְעַל פְּרִי הַנְּפָּן:

ּנִרצָה

חֲשׁל סְדּוּר פֶּסַח כְּהִלְּכָתוֹ, כְּכָל מִשְּׁפְּטוֹ וְחֻקְּתוֹ. כַּאֲשֶׁר זְבִינוּ לְסַדֵּר אוֹתוֹ, כֵּן נִזְכָּה לַעֲשׁוֹתוֹ. זְךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנְה, קוֹמֵם קְהַל עֲדַת מִי מְנְה. בְּקְרוֹב נַהֵל נִמְעֵי כַנְּה, פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרִנְּה.

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלָיִם:

ספירת העומר

On the second night of Pesach the following is said: הַּנְנִי מוּכָן וּמְיֻמָּן לְקֵיִם מִצְּוַת עֲשֵׁה שֶׁל סְפִּירַת הַעְּמֶר כְּמוֹ שֶׁבְּתוֹב בַּתּוֹרָה: וּסְפַּרְתָּם לָכֶם מִמְּחֲרַת הַשֵּׁבְּת מִיוֹם שֶּׁבְעוֹב בָּתוֹר הְמִימֹת הְבִיצְבֶּם אֶת עְמֶר הַהְנוּפְה שֶׁבַע שַּׁבְּתוֹת הְמִימֹת הִהְנִינְה: עַד מִמְּחְרַת הַשֵּׁבְּת הַשְּׁבִיעת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהַקְרַבְתֶם מִנְּחָה חֲדָשֶׁה לַיְיִ:

בָּרוּךְ אַתָּח יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלֶם, אֲשֶׁר קּוְּשְׁנוּ בִּמִּצִוֹתִיו וְצִנְּנוּ עַל סְפִירַת הַעְמֶר. הַיּוֹם יוֹם אֶחָד לְעְמֶר. Bring us into its midst and gladden us with restoration of our land that we may we eat of its fruit and enjoy its good gifts; and bless You for it in holiness and purity. (Be pleased to strengthen us on this Sabbath day and) may we rejoice on this Festival of Unleavened Bread. For You, O Lord, are good and do good to all; and we thank You for the land and the fruit of the vine. Blessed are You, O Lord, for the land and the fruit of the vine.

CLOSING PRAYER

The Seder has been completed according to rule, complete in every detail, custom and law. Just as it has been granted us to arrange it, so may we be granted to perform it in the future. O Pure One who dwells on high, make us once again a people without number. Speedily guide the plants of your vineyard, redeemed into Zion with joyful song.

NEXT YEAR IN JERUSALEM! COUNTING THE OMER

On the second night of Pesach the following is said:

I am ready and prepared to fulfill the positive commandment to count the Omer, as it is written in the Torah: And you are to count from after the Sabbath until the day you bring the Omer offering that is waved; seven complete weeks are to be counted. Until after the seventh Sabbath fifty days are to be counted, and then bring a new meal-offering to God.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who sanctified us with His commandments and commanded us to count the Omer. Today is Day 1 of the Omer.

וּבְבֵן ״וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה״.

The following poem is recited on the first night of Pesach.

אָז רוֹב נִפִּים הָפְּלֵאתְ בַּלַּיְלָה, בְּרֹאשׁ אַשְּׁמוּרוֹת זֶה הַלַּיְלָה, גַּר אֶדֶק נִצִּחְתוֹ בְּנֶחֶלֵק לוֹ לַיְלָה, וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה. הַּנְּתְ בֶּרָ נְצִּחְתוֹ בְּנֶחֶלוֹם הַלַּיְלָה, הִפְּחַדְתְּ אֲרַמִּי בְּאֶמֶשׁ לַיְלָה, וַיְּשִׁר יִשְׂרָאֵל לְמַלְאָך וַיּוּכַל לוֹ לַיְלָה, וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה. זֶיִרְי פַּתְרוֹם מְחַצְּתְ בַּחֲצִי הַלַּיְלָה, חֵילָם לֹא מְצְאוּ בְּקוּמִים בַּלַיְלָה, מִיסַת נְגִיד חֲרֹשֶׁת סִלִּיתְ בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה, וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

יָעֵץ מְחָרֵף לְנוֹפֵף אִוּוּי, הוֹבַשְּׁתָּ פְּגָרֵיו בַּלַּיְלָה, כְּרֵע בֵּל וּמַצָּבוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה, לְאִישׁ חֲמוּדוֹת נִגְּלָה רָז חֲזוֹת לַיְלָה, וַיִּהִי בַּחָצִי הַלַּיִלָּה.

אָשְתַבֵּר בִּכְלֵי לֹדֶשׁ נֶהֶרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה, נוֹשַׁע מִבּוֹר אֲרְיוֹת פּוֹתֵר בִּעֲתוּתֵי לַיְלָה. שִּׂנְאָה נְטַר אֲנְגִי וְכָתַב סְפָּרִים לַיְלָה, וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

עוֹרַרְתְּ נִצְּחֲךְ עָׁלָיו בְּנֶדֶר שְׁנַת לַיְלָה, פּוּרָה תִּדְרוֹךְ לְשׁוֹמֵר מַה מִלַּיְלָה, צָרַח כַּשֹּׁמֵר וְשָׁח אָתָא בֹקֶר וְגַם לַיְלָּה, וַיְהִי בַּחָצִי הַלַּיְלָה.

קָרֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה, רָם הוֹדַע כִּי לְךְ הַיּוֹם אַף לְךְ הַלַּיְלָה, שׁוֹמְרִים הַפְּקֵד לְעִיְרְדְ כָּל הַיוֹם וְכָל הַלַּיְלָה, תָאִיר בָּאוֹר יוֹם הֶשְׁכַּת לַיְלָה, וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

IT HAPPENED AT MIDNIGHT

The following poem is recited on the first night of Pesach.

Then You revealed manifold wonders at night, In the early watches of this Passover night; You caused Abraham the righteous convert to prevail at night; it happened at midnight.

You judged the king of Grar with a dream at night; You struck the Aramean with terror at night; Israel struggled with an angel and prevailed at night; it happened at midnight.

You smote Egypt's firstborn at midnight;

They found not their youthful force when they rose at night;

You routed the prince of Haroshet through the stars at night; it happened at midnight.

The armies of Sanherib You shamed at night;

The god of Babylon trembled in the depths of night;

To beloved Daniel the secret vision was revealed at night; It happened at midnight.

The one who drank from the holy vessels was slain that same night;

Daniel was rescued from the lions' den at night; Haman the Agagite, full of hate wrote edicts in the night; it happened at midnight.

Bring closer that day which is without night; Make known Most High, that Yours is day and night; Station watchmen about Your city day and night; Make bright as daylight the darkness of night; may it happen at midnight.

וּבְבֵן "וַאֲבַּרְתָּם וָבַח פָּסַח".

The following poem is recited on the second night of Pesach.
אֹטֶץ גְּבוּרוֹתֶיךְ הָפְּלֵאתְ בַּפֶּסֵח, בְּרֹאשׁ כְּל מוֹעֲדוֹת נִשֵּׂאתְ
פָּסַח, גִּלִּיתְ לָאֶוְרָחִי חֲצוֹת לֵיל פֶּסַח, וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פָּסַח.
דְּלְתְיו דְפַּקְתְּ כְּחֹם הַיּוֹם בַּפֶּסַח, הּסְעִיד נוֹצְצִים עָגוֹת מַצוֹת בַּפֶּסַח, וְאֶל הַבְּקָר רָץ זֵכֶר לְשׁוֹר עֵרֶךְ פֶּסַח, וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פָּסַח.

זֹעֲמוּ סְדוֹמִים וְלֹהֲמוּ בְּאֵשׁ בַּפֶּסֵח, חֻלֵּץ לוֹט מֵהֶם, וּמַצוֹת אָפְּה בְּקֵץ פֶּסַח, מִאמֵאתְ אַדְמַת מֹף וְנֹף בְּעָבְרְךְ בַּפֶּסַח, וַאֲמֵרָתֶם זֶבַח פֶּסַח.

יָה, רֹאשׁ בָּל אוֹן מָחַאָתְ בְּלֵיל שִׁמוּר פֶּסַח, כַּבִּיר, עַל בֵּן בְּכוֹר פָּסַחְתָּ בְּדֵם פֶּסַח, לְבִלְתִּי תֵת מֵשְׁחִית לְבֹא בִפְּתְחֵי בַּפֶּסַח, וַאָּמֵרְתָּם זֶבַח פֶּסַח.

מְּבֶרֶת בֻּנְּרָה בְּעָתּוֹתֵי פֶּסֵח, נִשְּׁמְדָה מִדְיָן בִּצְלִיל שְּׁעוֹרֵי עֹבֶר פֶּסֵח, שֹּרְפוּ מִשְּׁמַנֵּי פּוּל וְלוּד בִּיקַד יְקוֹד פֶּסַח, וַאְּמַרְתֶּם זֵבַח פָּסַח.

עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב לַעֲמוֹד, עַד נְּעָה עוֹנַת פֶּסַח, פַּס יָד כְּתְבָה לְקַעֲקֵעֵ צוּל בַּפֶּסַח, צָפֹה הַצְּפִית עָרוֹךְ הַשֶּׁלְחָן, בַּפֶּסַח, וַאָּמַרְתֶּם זֶבַח פָּסַח.

בְּבֶּכְהֹ בִּנְּסְהֹ הֲדַפְּה צוֹם לְשֵׁלֵשׁ בַּפֶּסַח, רֹאשׁ מִבֵּית רָשְּׁע מְחַצְּהָ בְּעֵץ חֲמִשִּׁים בַּפֶּסַח, שְׁתֵּי אֵלֶּה רָגַע, תְּבִיא לְעוּצִית בַּפֶּסַח, תָּעוֹז יָדְדְ וְתָרוּם יְמִינְדְּ, כְּלֵיל הִתְּלֵדֵשׁ חַג פֶּסַח, וַאֲמֵרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח.

AND SAY, THIS IS THE PASSOVER SACRIFICE

The following poem is recited on the second night of Pesach.

You showed Your wondrous powers on Passover; Above all festivals You exalted Passover; You revealed to Abraham the miracles of Passover; And say, this is the Passover sacrifice.

You knocked on Abraham's door at noon on Passover; Lot was rescued from them and baked matzot on Passover;

You swept the land of Egypt as You passed through on Passover;

And say, this is the Passover sacrifice.

Lord, You smote every firstborn on Passover; Yet You passed over Your firstborn on Passover; Not allowing the destroyer to enter my portals; And say, this is the Passover sacrifice.

The walled city of Jericho was taken on Passover; Midian was brought low by a barley cake on Passover; The princes of Pul and Lud were destroyed by fire on Passover:

And say, this is the Passover sacrifice.

Esther called for a three-day fast on Passover; The head of a house of evil You hanged on Passover; Your hand will be strong, Your right arm upraised as on the night of Passover;

And say, this is the Passover sacrifice.

בִי לוֹ נָאֶה, כִי לוֹ יָאֶה.

אַדיר בִּמְלוּכָה, בָּחוּר כַּהֲלְכָה, וְּדוּדִיו יֹאמְרוּ לוֹ: לְד וּלְד, לְד כִּי לְד, לְד אַף לְד, לְד יהוה הַמַּמְלְכָה. כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

דְגוּל בִּמְלוּכָה, הָדוּר כַּהֲלָכָה, וְתִיקִיו יֹאמְרוּ לוֹ: לְד וּלְד, לְד כִּי לְד, לְד אַף לְד, לְד יהוה הַפַּמְלְכָה. כִּי לוֹ נָאֵה, כִּי לוֹ יָאֶה.

זַבַּאי בִּמְלוּכָה, חָסִין בַּהֲלְכָה, מַפְּסְרִיו יֹאמְרוּ לוֹ: לְדְ וּלְדְ, לְדְ בִּי לְדְ, לְדְ אַף לְדְ, לְדְ יהוה הַמַּמְלְכָה. כִּי לוֹ נָאֶה, כִּי לוֹ יָאֶה.

יָחִיד בִּמְלוּכָה, כַּבִּיר כַּהֲלָכָה, לְמוּדְיו יֹאמְרוּ לוֹ: לְד וּלְד, לְד כִּי לְד, לְד אַף לְד, לְד יהוה הַמַּמְלָכָה. כִּי לוֹ נָאֶה, כִּי לוֹ יָאֶה.

מוֹשֵׁל בִּמְלוּכָה, נוֹרָא כַּהֲלְכָה, סְבִיבְיו יֹאמְרוּ לוֹ: לְדְ וּלְדְ, לְדְ כִּי לְדְ, לְדְ אַף לְדְ, לְדְ יהוה הַמַּמְלְכָה. כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאֶה.

עָנָו בִּמְלוּכָה, פּוֹדֶה כַּהֲלָכָה, צַּדִּיקִיו יֹאמְרוּ לוֹ: לְדְ וּלְדְ, לְדְ כִּי לְדְ, לְדְ אַף לְדְ, לְדְ יהוה הַמַּמְלְכָה. כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

PRAISE BECOMES HIM

He is almighty in His kingdom, chosen as of right; Legions of angels proclaim to Him, "To You and only to You";

Yours and only Yours is glorious sovereignty; Praise becomes Him. It shall become Him.

First in kingship, most glorious; His counselors sing to Him: "To You and only to You, Yours and only Yours is glorious sovereignty; Praise becomes Him. It shall become Him.

Pure in His kingship, most powerful; His hosts sing to Him, "To You and only to You, Yours and only Yours is glorious sovereignty; Praise becomes Him. It shall become Him.

Singular in kingship, mightiest; His disciples sing to Him, "To You and only to You, Yours and only Yours is glorious sovereignty Praise becomes Him. It shall become Him.

Exalted in His rule, awe inspiring;
His adoring ones sing to Him, "To You and only to You,
Yours and only Yours is glorious sovereignty;
Praise becomes Him. It shall become Him.

Humble in His kingship, redeeming us by right; His upright sing to Him, "To You and only to You, Yours and only Your, glorious sovereignty; Praise becomes Him. It shall become Him. קְדּוֹשׁ בִּמְלוּכָה, רַחוּם כַּהֲלָכָה, שִׁנְאַנְּיו יֹאמְרוּ לוֹ: לְדְּ וּלְדְ, לְדְ כִּי לְדְ, לְדְ אַף לְדְ, לְדְ יהוה הַמַּמְלְכָה. כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

תַּקִּיף בִּמְלוּכָה, תּוֹמֵך בַּהֲלֶבְה, תְּמִימִיו יֹאמְרוּ לוֹ: לְדְ וּלְדְ, לְדְ כִּי לְדְ, לְדְ אַף לְדְ, לְדְ יהוה הַמַּמְלָבָה. כִּי לוֹ נָאֶה, כִּי לוֹ יָאֶה. Most holy in kingship, most merciful by right; The multitudes sing to Him, "To You and only to You, Yours and only Yours is glorious sovereignty; Praise becomes Him. It shall become Him.

Powerful in kingship, supportive as of right; His who are perfect sing to Him, "To You and only to You, Yours and only Yours is glorious sovereignty; Praise becomes Him. It shall become Him.

אַדיר הוא

אַדִּיר הוּא, יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקְרוֹב, בִּמְהֵרָה בִּמְהֵרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקְרוֹב. אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵיתְדְּ בְּקְרוֹב.

בְּחוּר הוּא, נְּדוֹל הוּא, דְגוּל הוּא, יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקְרוֹב, בִּמְהֵרָה בִּמְהֵרָה, בְּיָמֵינוּ בְקרוֹב. אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵיתְך בְּקרוֹב.

הָדוּר הוּא, וָתִיק הוּא, זַכַּאי הוּא, חְסִיד הוּא, יִבְנֶה בִיתוֹ בְּקְרוֹב, בִּמְהֵרָה בִּמְהֵרָה, בְּיָמֵינוּ בְקְרוֹב. אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵיתְךְ בְּקְרוֹב.

טָהוֹר הוּא, יָחִיד הוּא, כַּבִּיר הוּא, לְמוּד הוּא, מֶלֶדְ הוּא, נוֹרָא הוּא, סַגִּיב הוּא, עזּוּז הוּא, פּוֹדֶה הוּא, צַּדִּיק הוּא, יִבְנָה בִיתוֹ בְּקְרוֹב, בִּמְהֵרָה בִּמְהֵרָה, בְּיָמֵינוּ בְקרוֹב. אֵל בְּנִה, אֵל בְּנָה, בְּיִתְדְּ בְּקְרוֹב.

קְדוֹשׁ הוּא, רַחוּם הוּא, שַׁדִּי הוּא, תַּקִּיף הוּא, יִבְנֶה בִיתוֹ בְּקְרוֹב, בִּמְהֵרָה בִּמְהֵרָה, בְּיָמֵינוּ בְקְרוֹב. אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵיתְך בְּקרוֹב.

HE IS MOST MIGHTY

He is most mighty,
May He build His house soon!
Lord, build Your temple speedily.

Chosen, great and exalted He is, May He build His house soon! Lord, build Your temple speedily.

Most honored and pure He is, May He build His house soon! Lord, build Your temple speedily.

Righteous, faultless, singular He is, May He build His house soon! Lord, build Your temple speedily.

All powerful, all ruling He is, May He build His house soon! Lord, build Your temple speedily.

Most glorious, eternal of strength, May He build His house soon! Lord, build Your temple speedily.

Redeemer, righteous, holy, May He build His house soon! Lord, build Your temple speedily.

Compassionate, omnipotent, May He build His house soon! Lord, build Your temple speedily.

אָקר מִי יוֹדַעַ?

אֶחֶר מִי יוֹדַעַ? אֶחָר אֲנִי יוֹדַעַ: אֶחָר אֱלֹהֵינוּ שֶּבַשְּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁנַיִם מִי יוֹדַעַ? שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵע: שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמֵיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁלשָׁה מִי יוֹדֵעַ? שְׁלשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לָחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַשְׁמֵיִם וּבָאָרֶץ.

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ? אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ: אַרְבַּע אִמְּהוֹת, שְׁלֹשֶׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לָחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ? חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנִי לֻחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שִׁשֶּׁה מִי יוֹדֵעַ? שִׁשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: שִׁשְּׁה סִרְבִי מִשְּׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אָמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לָחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

ECHAD MI YODEA—WHO KNOWS ONE?

Who knows one? I know one!

One is our God in the heaven and earth.

Who knows two? I know two!
Two tablets of the covenant.
One is our God in the heaven and earth.

Who knows three? I know three! Three patriarchs. Two tablets of the covenant. One is our God in the heaven and earth.

Who knows four? I know four! Four matriarchs. Three patriarchs. Two tablets of the covenant. One is our God in the heaven and earth.

Who knows five? I know five! Five books of Torah. Four matriarchs. Three patriarchs. Two tablets of the covenant. One is our God in the heaven and earth.

Who knows six? I know six! Six orders of Mishnah. Five books of Torah. Four matriarchs. Three patriarchs. Two tablets of the covenant. One is our God in the heaven and earth.

שִּׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ? שִּׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ: שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא, שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְּׁנָה, חֲמִשְׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אֲרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לָחוֹת הַבְּרִית, אֶחְד אֵלהִינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ? שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵע: שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שֵׁבַּתָּא, שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשְּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנִי לָחוֹת הַבָּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמֵיִם וּבָאָרֶץ.

תִּשְּׁעָה מִי יוֹדֵעַ? תִּשְּׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ: תִּשְׁעָה יַרָה, שְׁבִּרָה, שִׁבְּעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא, שִׁשְּׁה סִדְרֵי מִשְׁנְה, חֲמִשְׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִפְּהוֹת, שְׁלִשְׁה אָבוֹת, שְׁבִּשְׁמִים אָבוֹת, שְׁבִּשְׁמַיִם אָבוֹת, שְׁבִּשְׁמַיִם אָבוֹת, שְׁבִּשְׁמַיִם יִּבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְׁמַיִם וּבְּאָרֶץ.

עֲשָׂרָה מִי יוֹדֵעַ? עֲשָׂרָה אֲנִי יוֹדֵעַ: עֲשֶׂרָה דִבְּרַיָּא, תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדָה, שְׁמוֹנְה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא, שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשְּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לָחוֹת הַבְּרִית, אֶחְר אֵלֹהִינוּ שֶׁבַּשְּׁמֵיִם וּבָאָרֶץ. Who knows seven? I know seven! Seven days of the week. Six orders of Mishnah. Five books of Torah. Four matriarchs. Three patriarchs. Two tablets of the covenant. One is our God in the heaven and earth.

Who knows eight? I know eight!
Eight days to circumcision. Seven days of the week.
Six orders of Mishnah. Five books of Torah. Four
matriarchs. Three patriarchs. Two tablets of the
covenant. One is our God in the heaven and earth.

Who knows nine? I know nine! Nine months of childbearing. Eight days to circumcision. Seven days of the week. Six orders of Mishnah. Five books of Torah. Four matriarchs. Three patriarchs. Two tablets of the covenant. One is our God in the heaven and earth.

Who knows ten? I know ten! Ten divine commandments. Nine months of childbearing. Eight days to circumcision. Seven days of the week. Six orders of Mishnah. Five books of Torah. Four matriarchs. Three patriarchs. Two tablets of the covenant. One is our God in the heaven and earth.

אַחַד עְשָּׂר מִי יוֹדעַ? אַחַד עָשָּׂר אֲנִי יוֹדעַ: אַחַד עָשְׂר כּוֹכְבַיָּא, עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא, תִשְׁעְה יַרְחֵי לֵדָה, שְּׁמוֹנְה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שֵׁבַּתָּא, שִׁשְּׁה סִדְרֵי מִשְּׁנָה, חֲמִשְּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמְּהוֹת, שְׁלֹשְׁה אָבוֹת, שְׁנִי לָחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֶלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁנִים עָשָּׂר מִי יוֹדֵעַ? שְׁנִים עָשְּׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנִים עָשְׂר שִׁבְּטַיָּא, אַחַד עָשָׂר כּוֹרְבַיָּא, עֲשָׂרָה דִבְּרַיָא, תִּשְׁרָה יִרְחֵי לֵדְה, שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילְה, שִׁבְעָה יְמֵי שֵׁבַּתְּא, שִׁשְּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשְּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִפְּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנִי לָחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֵלהִינוּ שֶׁבַּשָּׁמֵים וּבָאָרֶץ.

שְּׁלְשָׁה עֲשֶׂר מִי יוֹדֵעַ? שְׁלְשָׁה עֲשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשְׁה עֲשֶׂר מְדֵיָא, שְׁבִים עֲשֶׂר שִׁבְטַיָּא, אֲחַד עֲשֶׂר כּוֹכְבַיָּא, עֲשָׂר מִדְיָא, שְׁבִי מִילְה, עֲשֶׂרְה דִבְּרִיְא, תִּשְׁעָה יִרְחֵי לֵדְה, שְׁמוֹנְה יְמֵי מִילְה, שִׁבְּעָר יְמֵי שֵׁבַתָּא, שִׁשְׁה סִדְרֵי מִשְׁנְה, חֲמִשְׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִפְּהוֹת, שְׁלֹשֶׁה אָבוֹת, שְׁנִי לְחוֹת הַבִּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְׁמֵים וּבְאָרֶץ.

Who knows eleven? I know eleven! Eleven stars (in Joseph's dream). Ten divine commandments. Nine months of childbearing. Eight days to circumcision. Seven days of the week. Six orders of Mishnah. Five books of Torah. Four matriarchs. Three patriarchs. Two tablets of the covenant. One is our God in the heaven and earth.

Who knows twelve? I know twelve! Twelve tribes of Israel. Eleven stars (in Joseph's dream). Ten divine commandments. Nine months of childbearing. Eight days to circumcision. Seven days of the week. Six orders of Mishnah. Five books of Torah. Four matriarchs. Three patriarchs. Two tablets of the covenant. One is our God in the heaven and earth.

Who knows thirteen? I know thirteen! Thirteen attributes. Twelve tribes of Israel. Eleven stars (in Joseph's dream). Ten divine commandments. Nine months of childbearing. Eight days to circumcision. Seven days of the week. Six orders of Mishnah. Five books of Torah. Four matriarchs. Three patriarchs. Two tablets of the covenant. One is our God in the heaven and earth.

חַר גַּרְיָא, חַר גַּרְיָא

רְזַבִּין אַבָּא בִּתְרִי זוּזֵי, חַד נַּדְיָא, חַד נַּדְיָא.

וְאָתָא שׁוּנְרָא, וְאָכְלָה לְנַדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי, חַד נַּדְיָא, חַד נַּדְיָא.

וְאָתָא כַלְּבָּא, וְנָשֵׁך לְשׁוּנְרָא, דְּאָכְלָה לְגַּדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזִי, חַד גַּדְיָא, חֵד גַּדְיָא.

וְאָתָא חוּמְרָא, וְהִכָּה לְכַלְבָּא, דְנָשֵׁךְ לְשׁוּנְרָא, דְאָכְלָה לְנַדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזִי, חֵד נַּדְיָא, חַד נַּדְיָא.

וְאָתָא נוּרָא, וְשָּׁרַף לְחוּמְרָא, דְהַכָּה לְכַלְבָּא, דְּנְשֵׁךְ לְשׁוּנְרָא, דְאָכְלָה לְגַּדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי, חַד גַּדְיָא, חַד גַּדְיָא.

וְאָתָא מֵיָּא, וְכָבָה לְנוּרָא, דְשְּׁרַף לְחוּמְרָא, דְהַכָּה לְכַלְבָּא, דְנִשֵּׁך לְשׁוּנְרָא, דְאָכְלָה לְנַדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי, חַד נַּדְיָא, חַד נַּדְיָא.

וְאָתָא תוֹרָא, וְשָׁתָא לְמֵיָא, דְּכָבָה לְנוּרָא, דְשְּׂרַף לְחוּמְרָא, דְהִבָּה לְכַלְבָּא, דְּנָשֵׁדְ לְשׁוּנְרָא, דְאָכְלָה לְנַדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי, חַד נַּדְיָא, חַד נַּדְיָא.

CHAD GADYA

One kid, one kid. Father bought for two zuzim. One kid, one kid.

A cat came and ate the kid which father bought for two zuzim. One kid, only one kid.

Then a dog bit the cat that ate the kid which father bought for two zuzim. One kid, only one kid.

Then a stick beat the dog that bit the cat that ate the kid which father bought for two zuzim. One kid, only one kid.

Then a fire burned the stick that beat the dog that bit the cat that ate the kid which father bought for two zuzim. One kid, only one kid.

Then water extinguished the fire that burned the stick that beat the dog that bit the cat that ate the kid which father bought for two zuzim. One kid, only one kid.

Then an ox drank the water that extinguished the fire that burned the stick that beat the dog that bit the cat that ate the kid which father bought for two zuzim. One kid, only one kid.

וְאָתָא הַשׁוֹחֵט, וְשָׁחַט לְתוֹרָא, דְשָׁתָא לְמַיָּא, דְּכָבְה לְנוּרָא, דְשָׂרַף לְחוּטְרָא, דְהַבָּה לְכַלְבָּא, דְּנָשֵׁך לְשׁוּנְרָא, דְאָבְלָה לְנַדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי, חַד נַּדְיָא, חַד נַּדְיָא.

וְאָרָא מַלְאַך הַמָּוֶת, וְשָׁחַמ לְשׁוֹחֵמ, דְשָׁחַמ לְתוֹרָא, דְשֶׁרָא לְמַיָּא, דְּכָבָה לְנוּרָא, דְשָׂרַף לְחוּמְרָא, דְזַבִּין אַבָּא לְכַלְבָּא, דְנִשַּׁך לְשׁוּנְרָא, דְאָכְלָה לְגַדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי, חַד נַּדְיָא, חַד נַּדְיָא.

וְאָתָא הַפֶּרוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְשָׁחֵט לְמַלְאָךְ הַפְּוֶת,
דְשָׁחֵט לְתוֹרָא, דְשָׁתָא לְמַיָּא, דְּכָבָה לְנוּרָא, דְשָׂרַף
לְחוּטְרָא, דְהַבָּה לְכַלְבָּא, דְנִשֵּׁךְ לְשׁוּנְרָא, דְאָכְלָה לְנִדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי, חֵד נַּדְיָא, חֵד נַּדְיָא. Then a slaughterer slew the ox that drank the water that extinguished the fire that burned the stick that beat the dog that bit the cat that ate the kid which father bought for two zuzim. One kid, only one kid.

Then the angel of death slew the slaughterer who slew the ox that drank the water that extinguished the fire that burned the stick that beat the dog that bit the cat that ate the kid which father bought for two zuzim. One kid, only one kid.

Then the Holy One, blessed be He slew the angel of death who slew the slaughterer that slew the ox that drank the water that extinguished the fire that burned the stick that beat the dog that bit the cat that ate the kid which father bought for two zuzim. One kid, only one kid.

